

Gemeente Amsterdam

Dienst Onderzoek en Statistiek

Monitor Koopzondag

Projectnummer: 10214

In opdracht van: Economische Zaken

Merel van der Wouden BSc

Lotje Cohen MSc

drs. Peter van Hinte

Oudezijds Voorburgwal 300

1012 GL Amsterdam

Telefoon 020 2510310

Postbus 658

1000 AR Amsterdam

Fax 020 251 0444

www.os.amsterdam.nl

Amsterdam, mei 2011

Inhoud

1 Inleiding	9
1.1 Achtergronden	9
1.2 Methode	9
1.3 Respons	10
1.4 Vragenlijsten	10
2 Welke winkels zijn open	11
3 Winkeliers	15
3.1 Dichte winkels zijn dicht omdat andere winkels ook dicht zijn	16
3.2 Grote winkels profiteren het meest van de koopzondag	19
3.3 Koopzondag krijgt niet de schuld van een daling van de omzet in 2010	22
3.4 Zaterdag blijft de belangrijkste dag voor de omzet	24
3.5 Winkels die open zijn vinden de regeling goed, winkels die gesloten zijn ook	25
3.6 'Goed dat ik het zelf mag bepalen'	26
4 Bewoners	29
4.1 Koopzondag? Prima	29
4.2 Boodschappen in de buurt, winkelen buiten de buurt	30
4.3 Winkelen is meer een uitje, boodschappen doen een regelmatige bezigheid	32
4.4 Op zondag worden vooral vergeten boodschappen gekocht	33
4.5 Mensen in Centrum doen vooral in de buurt boodschappen	34
4.6 Mensen die op zondag boodschappen doen zien meer positieve effecten	36
4.7 Vooral respondenten in Centrum ervaren overlast	38
5 De ontwikkeling van de werkgelegenheid	41
5.1 Inleiding	41
5.2 Ontwikkelingen per gemeente	42
5.3 Ontwikkelingen per grootteklasse	44
5.4 Conclusie	45
Bijlage 1 Vragenlijst O+S panel	47
Bijlage 2 Vragenlijst winkels die op zondag gesloten zijn	51
Bijlage 3 Vragenlijst winkels die op zondag open zijn	53

Samenvatting

Over het algemeen vindt men het goed dat in Amsterdam de winkels op zondag open mogen zijn: de winkeliers dat ze zelf kunnen bepalen wanneer ze open mogen zijn; de bewoners omdat ze op zondag de mogelijkheid hebben om – vooral in de buurt- inkopen te doen. Dat zijn dan vooral dingen die men vergeten was of op zondag nodig heeft. Begin 2011 is 19% van de winkels op zondag open, wat nog geen duidelijk effect heeft op de werkgelegenheid in winkels.

Hoe dichterbij het Centrum hoe meer winkels¹ er open zijn

In de perifere winkelgebieden zijn veel minder winkels open dan in de meer centraal gelegen winkelgebieden. In de onderzochte winkelgebieden is 19% van de winkels open, bijna een 33% van de winkels in dagelijkse goederen (vooral supermarkten) en 17% van de winkels in niet-dagelijkse goederen. Van de grotere winkelketens zijn nu bijna alle winkels open.

Open voor meer omzet

Winkels die open zijn op zondag, zijn vooral open omdat het rendabel is en ze op deze manier meer omzet kunnen creëren én omdat de concurrenten ook open zijn. Een vijfde deel van de winkels die nu op zondag gesloten zijn overweegt in de toekomst open te gaan, nu zijn nog teveel andere winkels in het winkelgebied op zondag gesloten. Winkeliers die op zondag gesloten zijn doen dit vooral omdat de zondag voor hen een rustdag is.

Grote winkels maken meer winst

Vooral de grote winkels die op zondag open zijn zeggen door op zondag open te zijn meer omzet en winst te behalen. Ook hebben zij vaker meer personeel in dienst genomen. De winkels die dicht zijn op zondag en die een omzetsdaling hebben ervaren in 2010 zien vooral de kredietcrisis als oorzaak, niet de zondagsopenstelling.

Zaterdag blijft de belangrijkste dag voor de winkeliers

Ongeveer een derde van de winkeliers zien dat mensen op andere dagen minder uitgeven omdat de winkels op zondag open zijn, een deel van de winkels die op zondag gesloten zijn ziet dus omzet weglekken. Voor alle winkeliers blijft zaterdag de dag waarop het meest wordt verkocht. De winkels die op zondag open zijn behalen op zondag ongeveer evenveel omzet als op een gemiddelde werkdag maar zien wel meer mensen uit de omgeving van Amsterdam komen winkelen.

---

¹ Er zijn winkeliers in 16 winkelgebieden buiten stadsdeel Centrum benaderd. In stadsdeel Centrum -waar de winkels al vanaf 1996 op zondag open mogen zijn- zijn winkeliers in de Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk en de Utrechtsestraat benaderd (in deze buiten het centrale winkelgebied gelegen winkelstraten waren volgens een onderzoek uit 2009 veel winkels niet op zondag open).

Winkeliers willen zelf bepalen wanneer ze open zijn

Het grootste deel van de winkeliers -zowel degenen die op zondag open zijn als degenen die op zondag gesloten zijn- oordelen positief over de mogelijkheid om op zondag open te zijn, ze vinden het vooral belangrijk dat ze zelf kunnen bepalen wanneer ze open zijn. Meer gezelligheid in de buurt en een verbeterde veiligheid op straat wordt vooral ervaren door winkeliers die op zondag open zijn.

Boodschappen in de buurt, winkelen buiten de buurt

Een groot deel van de mensen die via het O+S panel zijn geënquêteerd² vinden het prima dat de winkels in Amsterdam open mogen zijn. Driekwart van de respondenten doet op zondag wel eens dagelijkse boodschappen in de buurt, een derde deel winkelt (voor niet-dagelijkse boodschappen) op zondag ook wel eens in de buurt. Ruim 40% doet wel eens boodschappen elders in de stad; 70% winkelt wel eens elders in de stad. Ruim 70% van de respondenten die geen boodschappen in de buurt doen omdat de winkels dicht zijn of niet aan hun behoefte voldoen, doet op zondag wel eens boodschappen elders in de stad. Op zondag worden dagelijkse boodschappen vooral in de buurt gedaan, niet-dagelijkse boodschappen worden vaker elders in Amsterdam gedaan.

Niet elke zondag naar de winkel

Ruim 33% van de respondenten gaat elke zondag naar een winkel, 53% doet dit één of twee keer per maand. Op zondag worden vooral dingen gekocht die men eerder vergeten was te kopen, daarnaast worden vaak boodschappen voor de zondag zelf gedaan.

Positiever oordeel bij mensen die zondag boodschappen doen of winkelen

Veel mensen die op zondag winkelen denken dat de zondagsopenstelling van winkels goed is voor de economie van Amsterdam en goed is voor de gezelligheid in de buurt. Ruim tweederde van de mensen die op zondag nooit boodschappen doen of winkelen op zondag vindt dat de zondagsrust wordt verstoord. De respondenten voelen zich door de zondagsopenstelling niet veiliger op straat maar mensen die wonen in winkelgebieden waar veel winkels op zondag open zien wel vaker een verbetering.

Weinig overlast

Slechts een klein deel van de respondenten ervaart overlast door de koopzondag, vooral mensen die in stadsdeel Centrum wonen hebben overlast en mensen van 50-65 jaar. Mensen die in of rond winkelgebieden wonen ervaren meer overlast vanwege de toegenomen parkeerdruk. Mensen die in winkelgebieden zelf wonen ervaren ook meer overlast, naast de parkeerdruk ook geluidsoverlast en zwerfvuil.

---

² De mensen uit het O+S panel wonen zowel in stadsdeel Centrum als elders in Amsterdam.

Nog geen effecten op de werkgelegenheid

Uit een eerder onderzoek is naar voren gekomen dat niet alle winkels direct van de geboden mogelijkheden voor ruimere openstelling gebruik maken zodat de effecten pas op langere termijn zichtbaar zijn. Dit lijkt nu ook het geval. In Groningen en Zaanstad, waar de winkels slechts eenmaal per maand open mogen zijn, is het aantal banen in winkels sterker toegenomen dan in Amsterdam. Bij de supermarkten, waarvan er in Amsterdam nu veel op zondag open zijn groeide het personeelsbestand in Groningen en Amsterdam even sterk. Bij de winkels in niet-dagelijkse goederen daalde in Amsterdam de werkgelegenheid licht; in Groningen en Zaanstad nam de werkgelegenheid hier juist toe. In Amsterdam is de werkgelegenheid vooral bij de wat grotere winkels toegenomen maar dat verschilt niet veel met andere gemeenten.

Aanbevelingen

Nog niet alle winkeliers maken gebruik van de mogelijkheid om op zondag open te zijn en nog niet alle mensen gaan op zondag naar een winkel. Een herhaling van de evaluatie over enkele jaren zal de effecten beter in beeld brengen, wellicht zijn er dan ook meer positieve effecten te meten en zijn de tegenstanders minder negatief.

1 Inleiding

1.1 Achtergronden

In 1930 is in Nederland de eerste winkeltijdenwet ingevoerd, de wettelijke regeling voor winkelsluiting. De wet was bedoeld om een halt toe te roepen aan de concurrentie tussen buurgemeenten en om voor eerlijke concurrentie te zorgen tussen winkels met personeel en winkels zonder personeel door het creëren van gelijke uitgangsposities.

Doordat sinds de jaren zeventig steeds meer vrouwen zijn gaan werken is steeds meer behoefte om te winkelen buiten kantoortijden. In geheel Nederland zijn er nu twaalf koopzondagen per jaar toegestaan, behalve in de meest toeristische gebieden. Daar mogen gemeenten een uitzondering toestaan op deze regel en winkels toestaan om vaker open te zijn. Met ingang van 26 februari 2010 heeft het college van b. en w. heel Amsterdam aangewezen als toeristisch gebied, waardoor de winkels iedere zondag open mogen zijn.

De Dienst Economische Zaken heeft O+S gevraagd om een jaar na de invoering van deze maatregel een evaluatie uit te voeren. De centrale vragen die in deze evaluatie worden beantwoord zijn:

- welke winkels zijn er open
- wat zijn de ervaringen van de ondernemers met de zondagsopenstelling?
- wat vinden Amsterdammers en bewoners van winkelgebieden ervan dat alle winkels in Amsterdam op zondag open mogen zijn.
- heeft de invoering van de maatregel effect op de werkgelegenheid in winkels gehad.

1.2 Methode

Het onderzoek bestaat uit verschillende delen.

- Een inventarisatie welke winkels in de onderzochte winkelgebieden open zijn.
- Een onderzoek naar de ervaringen van de ondernemers. Hiervoor is een enquête uitgevoerd onder ondernemers. Enquêteurs van O+S zijn bij de winkels in een steekproef langs gegaan. De winkeliers konden de vragenlijst ter plekke invullen of dat op een ander moment doen. In het tweede geval maakte de enquêteur een afspraak met de winkelier voor het moment dat de vragenlijst weer wordt opgehaald.
- Een onderzoek naar de mening van de bewoners van Amsterdam, waarvoor het digitale panel van O+S is ingezet. Het digitale panel heeft ruim 4.400 leden, allen Amsterdammers die hebben aangegeven met enige regelmaat hun mening te willen geven over zaken die spelen in de stad. De panelleden wonen verspreid over de stad.
- Een analyse van de ontwikkeling van het aantal winkels en de werkgelegenheid in de detailhandel in 2010. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen winkels/gebieden waar de winkels wel en niet op zondag zijn. Tevens wordt er een vergelijking gemaakt

met andere gemeentes, zowel waar de winkels wel open mogen op zondag als waar dat niet het geval is.

1.3 Respons

Het veldwerk voor het onderzoek is gehouden van 31 januari 2011 tot en met 16 februari 2011.

In totaal hebben 520 winkeliers een vragenlijst ingevuld. Hiervan zijn 159 winkels open op zondag en 361 winkels zijn dicht op zondag.

Van het O+S panel hebben 2715 mensen de vragenlijst ingevuld. Ongeveer de helft van de respondenten bestaat uit mannen en de andere helft uit vrouwen.

1.4 Vragenlijsten

Er zijn drie vragenlijsten gebruikt. Eén voor het panel, één voor winkels die gesloten zijn op zondag en één voor winkels die open zijn op zondag.

De vragenlijst voor winkels die gesloten zijn op zondag bevatte zeven inhoudelijke vragen en vijf achtergrondvragen over de winkel. Gevraagd is waarom de winkel dicht is, of de winkelier overweegt open te gaan en wat de winkelier ervan vindt dat winkels in de hele stad open mogen zijn op zondag. Daarnaast is gevraagd naar de ontwikkeling van de omzet in 2010 en waar dit volgens de winkelier door veroorzaakt wordt. Ook is gevraagd naar een schatting van de omzet per werkdag. Tot slot de winkeliers verschillende stellingen voorgelegd over het effect van de koopzondag op de buurt, op Amsterdam en op de winkeliers.

De vragenlijst voor winkels die geopend zijn op zondag bevatte tien inhoudelijke vragen en vijf achtergrondvragen over de winkel. Gevraagd is waarom de winkel open is en sinds wanneer. Ook vragen we naar het effect van de koopzondag op de omzet, het aantal mensen in dienst en de winst. Daarnaast is de mening van de winkeliers over de koopzondag gevraagd. De volgende vragen gingen over wat voor klanten er op koopzondag in de winkel komen en de omzet per dag. Tot slot zijn verschillende stellingen aan de winkeliers voorgelegd over het effect van de koopzondag op de buurt, op Amsterdam en op de winkeliers.

De vragenlijst voor het panel bevatte in veertien vragen: of de respondenten op zondag boodschappen doen en of op zondag winkelen, of ze dit binnen of buiten de buurt doen, hoe vaak ze dit doen en wat ze dan precies kopen. Ook zijn hen verschillende stellingen voorgelegd over het effect van de koopzondag op de buurt en op Amsterdam en over het effect op hun koopkracht. Tot slot zijn nog enkele vragen gesteld over overlast gesteld.

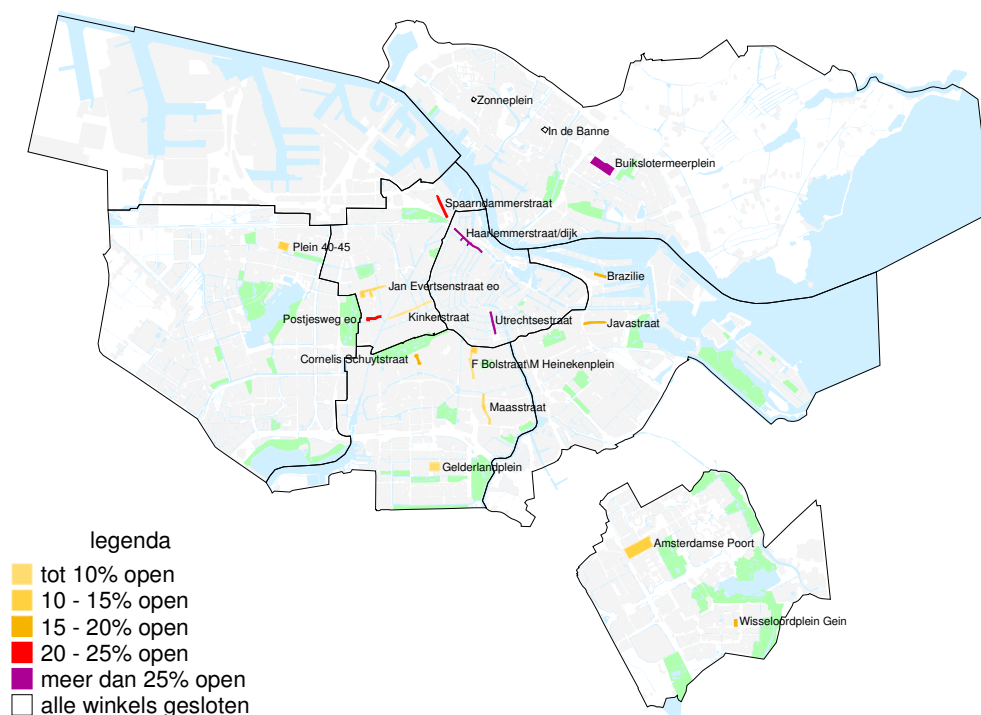
De vragenlijsten staan in de bijlagen.

2 Welke winkels zijn open

In elk winkelgebied waar enquêteformulieren zijn uitgezet³ en opgehaald is ook geïventariseerd hoeveel winkels er op zondag open zijn. Kaart 2.1 geeft aan in welke winkelgebieden er geënquêteerd is en welk aandeel van de winkels hier op zondag open is. Grofweg is het aandeel winkels dat zondags open is geringer naarmate het winkelgebied verder van het Centrum is verwijderd.

Winkelcentrum Boven 't Y (Buikslotermeerplein) is een uitzondering: hier is 56% van de winkels op zondag open. Dit winkelcentrum heeft een veel groter verzorgingsgebied dan de onmiddellijke omgeving, waarin juist veel winkels op zondag gesloten zijn. Ook mensen in nabijgelegen plaatsen (waar de winkels op zondag gesloten zijn) komen hier winkelen.

Kaart 2.1 Het aandeel winkels dat op zondag open is per onderzocht winkelgebied

³ Er zijn winkeliers in 16 winkelgebieden buiten stadsdeel Centrum benaderd. In stadsdeel Centrum -waar de winkels al sinds medio 1996 op zondag open mogen zijn- zijn winkeliers in de Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk en de Utrechtsestraat benaderd (in deze buiten het centrale winkelgebied gelegen winkelstraten waren volgens een onderzoek uit 2009 veel winkels niet op zondag open).

Uit de inventarisatie blijkt verder dat in de winkelgebieden Zonneplein en in de Banne op zondag alle winkels gesloten zijn.

In de winkelcentra Amsterdamse poort en Plein 40-45 was er tot en met februari 2010 eenmaal per maand een koopzondag. In de Amsterdamse poort houdt een deel van de winkeliers dit regime nog aan (open op de laatste zondag van de maand). In winkelcentrum Plein 40-45 wordt er nog steeds eenmaal per maand op de eerste zondag van de maand een koopzondag georganiseerd en hier zijn de meeste winkels ook alleen op deze koopzondag open. In winkelcentrum Boven 't Y werd er sinds maart 2009 tweemaal per maand een koopzondag georganiseerd, een deel van de winkels is hier nog steeds tweemaal per maand op zondag open.

Over het algemeen maken winkels in dagelijkse goederen veel meer gebruik van de mogelijkheid tot zondagsopenstelling dan winkels in niet-dagelijkse goederen.

Tabel 2.2 Het aandeel winkels dat zondags open is per winkelgebied naar soort winkel

	alle winkels elke			winkels dagelijkse goederen			winkels niet-dagelijkse goederen		
	zondag	2x/maand	1x/maand	zondag	2x/maand	1x/maand	zondag	2x/maand	1x/maand
Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk	28			61			21		
Utrechtsestraat	37		2	25			25		39
Spaarndammerstraat	21		4	29			21		
Kinkerstraat	8		2	21			5		1
Ferdinand Bolstraat, Heinekenplein	14		3	40			10		3
Javastraat	19		2	42		5	8		
Brazilië	15			40					
Jan Evertsenstraat	11			20			9		2
Postjesweg	20			40			8		
Cornelis Schuytstraat	19		3	67			10		3
Maasstraat	10			11			11		
Buikslotermeerplein (boven t Y)	56	9	5	60	20		58	9	6
In de Banne									
Plein 40-45	11		57	17		67	10		57
Gelderlandplein	5			38					
Amsterdamse Poort	10	2	20	13			10	2	24
Gein/Wisseloordplein ⁴	17		17	20		20			
Zonneplein									
alle onderzochte gebieden	19	1	6	33	1	4	17	1	7

⁴ In het winkelcentrum Gein/Wisseloordplein werd en wordt geen koopzondag georganiseerd. Omdat hier weinig winkels zijn maakt de toko die gemiddeld eenmaal per maand open is hier 20% van de winkels in dagelijkse goederen uit.

Vooral de winkelketens maken gebruik van de mogelijkheid om zondags open te zijn. In tabel 2.3 staan de resultaten van de inventarisatie.

Tabel 2.3 De zondagsopenstelling van winkels van grotere winkelketens in Amsterdam

winkels in dagelijkse goederen	filialen	opmerking
AH, Gall&Gall	41+39	alle filialen open
Dirk vd Broek, Dirck III	12+9	alle filialen open
C1000	3	alleen filiaal Buitenveldert gesloten
Lidl	9	alleen filiaal 2e Helmersstraat open
Aldi	9	alle filialen gesloten
Super de Boer	3	alle filialen open
Spar	3	alleen filiaal Rapenburg gesloten
Plusmarkt	2	alle filialen gesloten
Vomar	7	alle filialen open
Dekamarkt	3	alleen Noord gesloten
Jumbo	1	open
Coop	1	open
Deen	1	open
Boni Markt	1	gesloten

winkels in niet-dagelijkse goederen	filialen	opmerking
Gamma	5	alle filialen open
Praxis	6	alleen filiaal Trompenburgerstraat gesloten
Intratuin	1	open

In 2009 is in de Utrechtsestraat en de Haarlemmerstraat ook geïnventariseerd welke winkels op zondag open waren. Een vergelijking van 2009 en 2011 laat zien dat er in vergelijking met 2009 in 2011 in de Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk minder winkels op zondag open zijn (met name winkels in dagelijkse goederen) en in de Utrechtsestraat juist meer. Omdat er tussen 2009 en 2011 wisselingen in het winkelbestand zijn geweest betreft het hier niet altijd dezelfde winkels.

Als voornaamste reden om op zondag niet open te zijn noemen in de Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk zowel de winkeliers in dagelijkse goederen als de winkeliers in niet-dagelijkse goederen dat het grootste deel van de winkels hier op zondag gesloten is waardoor er weinig loop in de straat is en het niet de moeite is om op zondag open te zijn. Ook de behoefte aan een rustdag wordt vaak genoemd.

In de Utrechtsestraat wordt de extra omzet op zondag veel genoemd als reden om wel op zondag open te zijn.

Tabel 1.4 Het aandeel winkels dat in 2009 en 2011 op zondag open is in de Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk en de Utrechtsestraat naar soort winkel

winkelgebied	alle winkels		winkels dg		winkels ndg	
	2009	2011	2009	2011	2009	2011
Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk	48	28	88	61	29	21
Utrechtsestraat	24	37	13	25	29	39

3 Winkeliers

In dit hoofdstuk worden de resultaten van een enquête onder 520 winkeliers gepresenteerd. In samenspraak met EZ zijn een aantal winkelgebieden geselecteerd waarin de winkeliers zijn geënquêteerd, deze liggen alle buiten het centrale winkelgebied in stadsdeel Centrum. De antwoorden van de winkeliers in deze gebieden kunnen een goed beeld geven van de ervaringen en meningen van de Amsterdamse winkeliers buiten het centrale winkelgebied.

Eerst wordt beschreven waarom winkels ervoor kiezen om op zondag open te zijn of juist dicht te blijven. De antwoorden van de winkeliers die op nu op zondag gesloten zijn en overwegen om open te gaan zijn apart geanalyseerd.

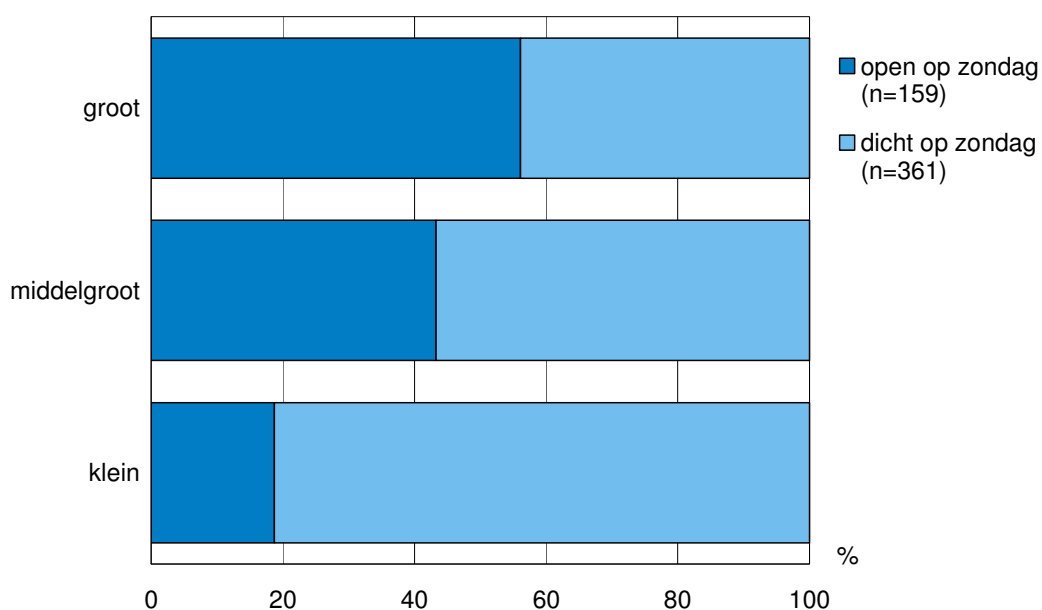
Daarna wordt beschreven hoe winkeliers in Amsterdam de mogelijkheid om op zondag open te zijn ervaren en wat het effect is op de omzet en het personeelsbestand van de ondernemers. Tot slot wordt de mening van de winkeliers over de zondagsopenstelling geëvalueerd. Hierbij wordt steeds een onderscheid gemaakt naar winkels die op zondag open zijn en winkels die op zondag gesloten zijn.

3.1 Dichte winkels zijn dicht omdat andere winkels ook dicht zijn

Ruim de helft van de winkels die deelnamen aan het onderzoek is klein (1 - 4 werknemers). Ruim 27% is middelgroot met vijf tot negen werknemers en 13% van de winkels is groot met tien of meer werknemers. Vijftien winkels die aan de enquête hebben meegewerkt hebben meer dan 30 werknemers.

Verhoudingsgewijs zijn er meer grote winkels dan kleine winkels open op zondag, 56% tegenover 19% (figuur 3.1.1).

Figuur 3.1.1 Open of dicht op zondag naar grootte van de winkels (in procenten)

De winkels die open zijn op zondag geven als reden vooral het verkrijgen van meer omzet en dat het rendabel zou zijn (figuur 3.1.2). Zo zeggen twee respondenten:

- *'Goed voor een hogere omzet en klanten uit de buurt blijven naar het winkelcentrum komen en gaan niet elders winkelen'*
- *'Betere dag qua omzet dan maandag, iedereen vrij en leuk voor de toeristen'*

Er worden diverse redenen genoemd om niet alle zondagen open te zijn maar alleen de laatste zondag van de maand of rond de feestdagen. Horecagelegenheden geven aan dat het vanzelfsprekend is dat zij op zondag open zijn, een respondent zegt bijvoorbeeld:

- *'Met een lunchroom is er behoefte aan eten, mensen willen niet koken op een zondag'*

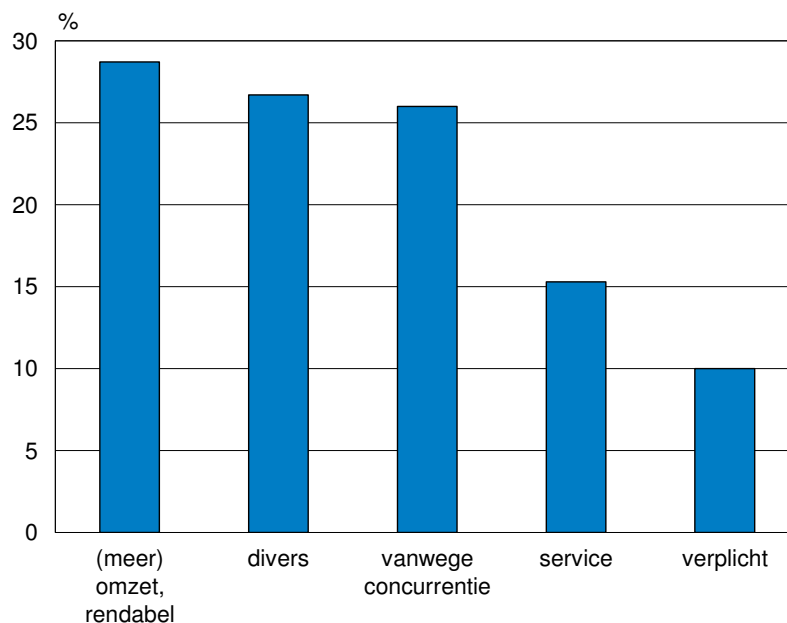
Ook wordt een aantal keer genoemd dat dit gezamenlijk besloten is (als straat of als winkelcentrum), zo zegt een respondent:

- *'Eenheid in de straat. Via winkeliersvereniging afspraak. Zoveel mogelijk winkels open om als straat interessant te zijn'*

Ook komen er minder positieve reacties langs, zoals:

- *'Omdat de samenleving dat blijkbaar verlangt en een ieder het normaal is gaan vinden (jammer genoeg). We verkopen redelijk goed op zondag dus blijven open'*
- *'Omdat ik toets of het haalbaar is om dit voort te zetten. Vooralnog is dit niet het geval'*

Figuur 3.1.2 Redenen open op zondag (procenten)

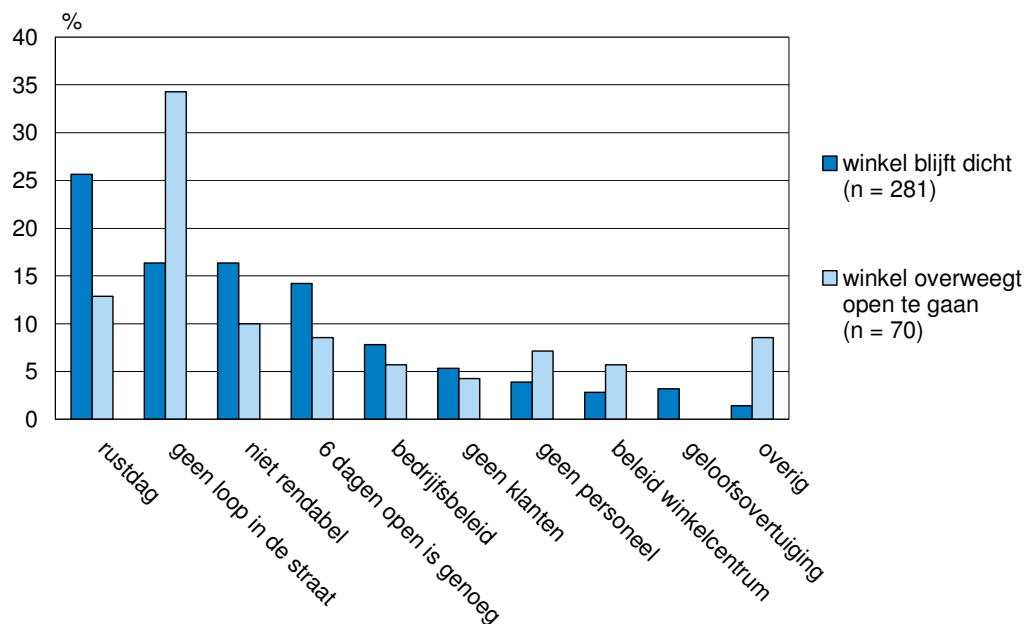
Van de winkeliers die dicht zijn op zondag geeft bijna een vijfde deel (19%) aan te overwegen open te gaan op zondag. Van deze groep geeft een relatief groot deel aan dicht te zijn omdat de andere winkels ook dicht zijn of dat het winkelcentrum waar de winkel in zit gesloten is op zondag. Zo zegt een respondent: *'Andere zijn ook dicht. Alleen heeft het geen zin'*.

Ook wordt vaak gezegd dat het nu niet rendabel is om op zondag open te gaan. Daarnaast wordt het bedrijfsbeleid of de regels van her winkelgebied relatief veel genoemd als reden om dicht te zijn (figuur 3.1.3). Bij de overige redenen om dicht te zijn wordt door deze groep winkeliers vaak gezegd dat men niet bekend is met de regelgeving.

De meeste winkeliers die niet overwegen om op zondag open te gaan geven vinden het belangrijk zondag als rustdag te hebben of zeggen dat ze al genoeg uren of dagen open zijn. Zoals eerder gezegd is van de kleine winkels een groot deel dicht op zondag. Het gaat vaak om winkels waar de eigenaar zelf de hele week al in de winkel staat. Er zijn ook veel winkeliers die vinden dat er te weinig loop in de straat is of dat het niet rendabel om op zondag open te gaan; het bedrijfsbeleid (met name apothekers en slagers) wordt ook met enige regelmaat genoemd. Tenslotte zijn er 9 winkeliers (3%) die hun winkel op zondag gesloten houden vanwege hun geloofsovertuiging of principes.

- *'Apotheken zijn dicht op zondag'*
- *'Niet gebruikelijk voor slagerijen'*
- *'Omdat ik Christelijk ben en mij daarom aan Gods rustdag houd'*
- *'Principieel tegen. Kleine onderneming'*

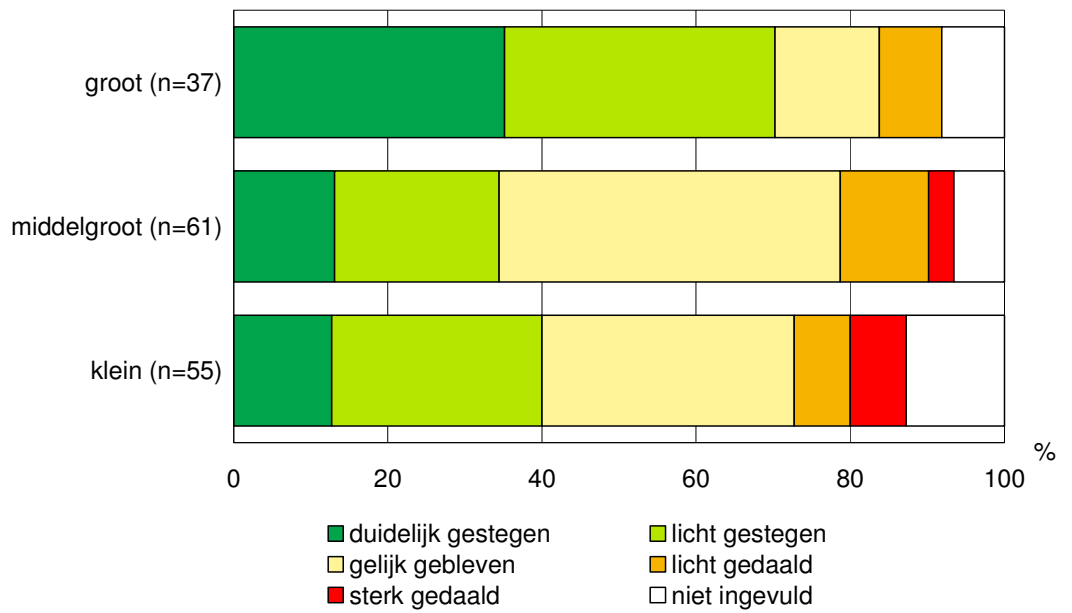
Figuur 3.1.3 Redenen dicht te zijn op zondag, naar overweging open te gaan (procenten)

3.2 Grote winkels profiteren het meest van de koopzondag

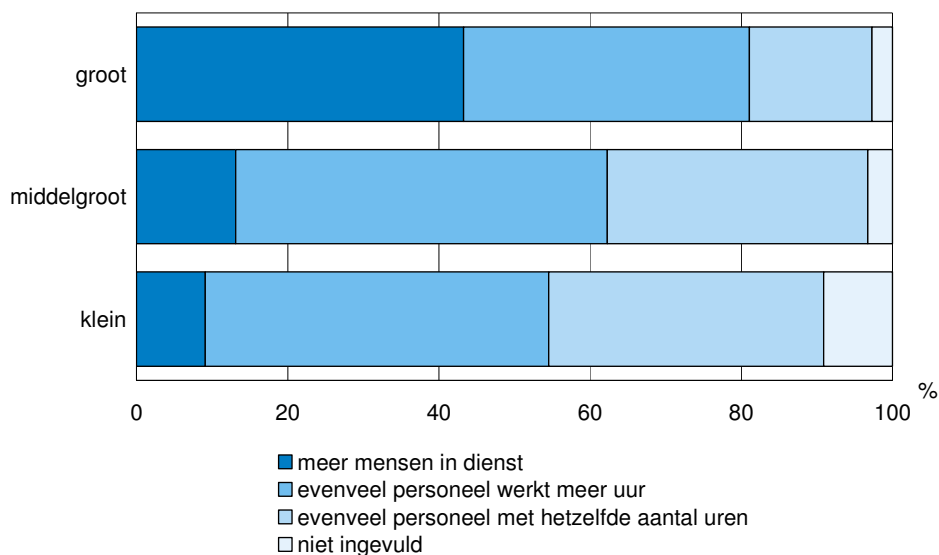
Van de winkels die open zijn op zondag geeft 46% aan dat de omzet vanwege het op zondag open zijn licht tot duidelijk is gestegen. Slechts 13% geeft aan dat de omzet licht tot sterk is gedaald. Vooral bij de grote winkels is de omzet gestegen (figuur 3.2.1).

Figuur 3.2.1 De ontwikkeling van de omzet bij winkels die op zondag open zijn naar grootte van het personeelsbestand

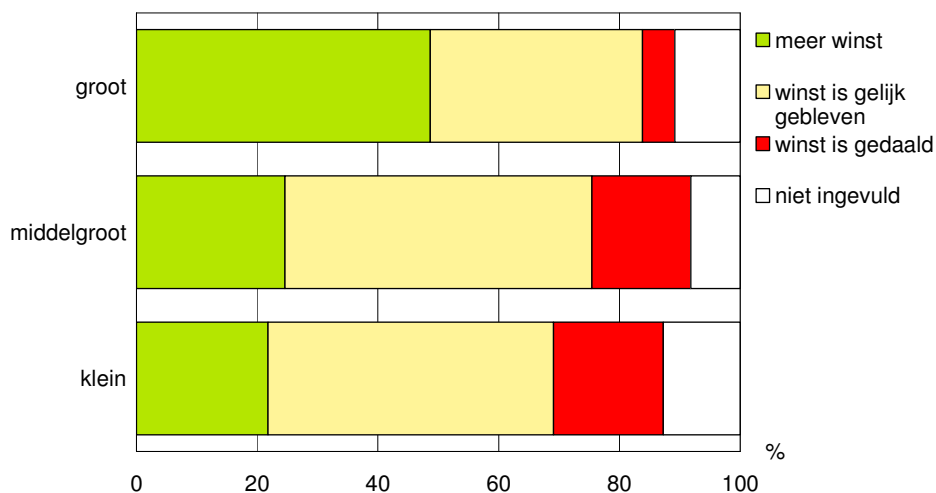
Bijna de helft van de winkels die open zijn op zondag heeft sinds ze open zijn op zondag niet meer mensen in dienst maar de mensen die al in dienst waren werken nu meer uren. Bij de grote winkels zijn er wel meer mensen in dienst (figuur 3.2.2).

Figuur 3.2.2 De ontwikkeling van personeelsbestand bij winkels op zondag open zijn naar grootte van het personeelsbestand

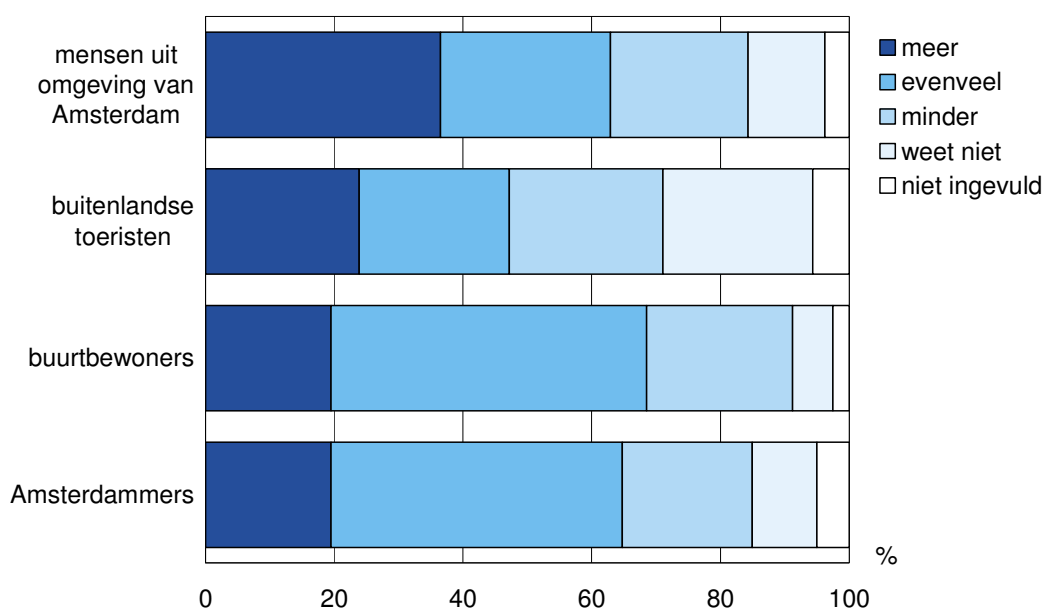
Bijna een derde van de winkels die op zondag open zijn geeft aan meer winst te behalen door op zondag open te zijn, 45% geeft aan dat de winst gelijk is gebleven en 14% geeft aan dat de winst is gedaald. Vooral de grote winkels maken meer winst (figuur 3.2.3).

Figuur 3.2.3 De ontwikkeling van de winst bij winkels die op zondag open zijn naar grootte van het personeelsbestand

De winkeliers is ook gevraagd of het klantenbestand op zondag verschilt van andere dagen. Er blijken op zondag vooral meer mensen uit de omgeving van Amsterdam te komen winkelen (figuur 3.2.4). De winkeliers hebben de indruk dat er op zondag ongeveer evenveel buurtbewoners als overige Amsterdammers komen winkelen als doordeweeks. Uit het onderzoek uit 2009 naar de effecten van de eventuele zondagsluiting van winkels in Amsterdam kwam hetzelfde naar voren⁵.

Figuur 3.2.4 De verdeling van het soort klanten op zondag in vergelijking met overige weekdays

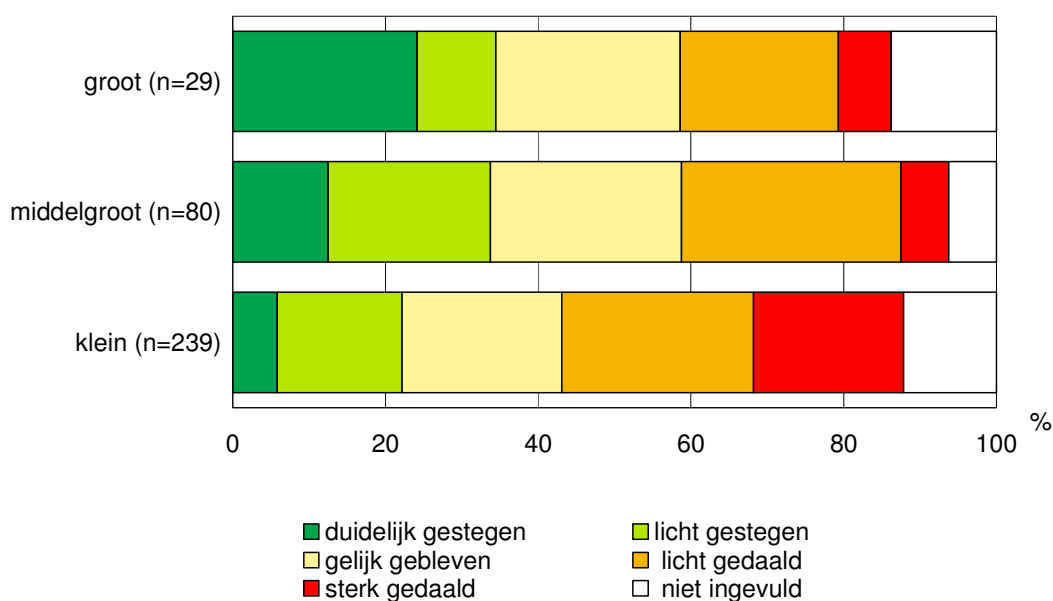

⁵ Keuchenius, C., L. Cohen, T. Fedorova, P. van Hinte en E. Jakobs : *Effecten zondagsluiting winkels*. O+S Amsterdam, 2009.

3.3 Koopzondag krijgt niet de schuld van een daling van de omzet in 2010

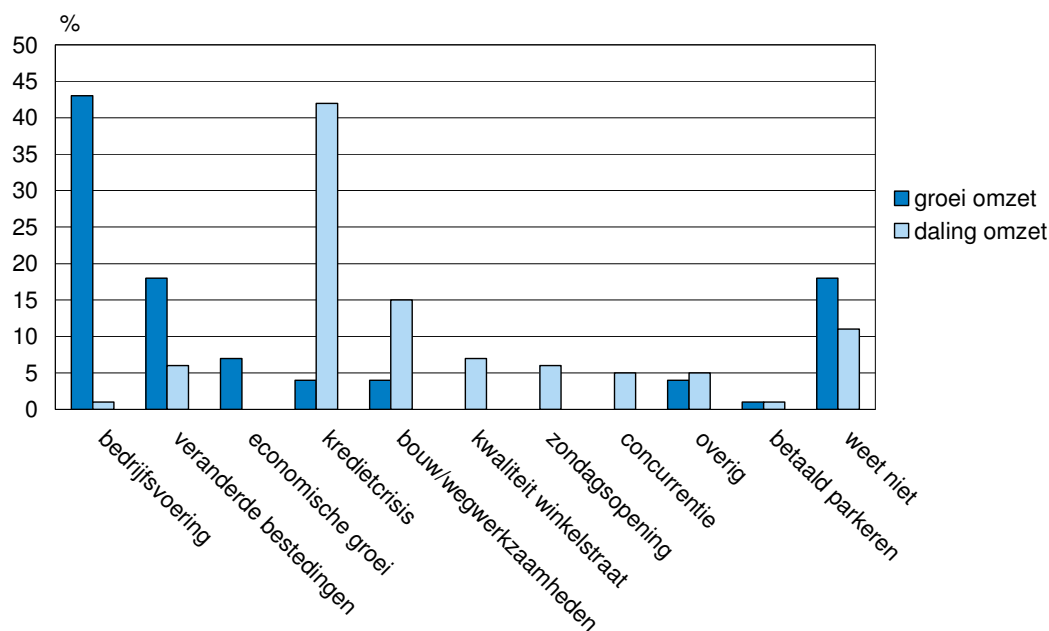
Van de winkels die dicht zijn op zondag geeft ongeveer een kwart aan dat de omzet in 2010 licht tot duidelijk is gestegen. Vier van de tien winkeliers die op zondag hun winkel gesloten laten, geven aan dat de omzet licht tot sterk is gedaald. Net als bij de winkels die op zondag wel open zijn is bij de winkels die op zondag dicht zijn de omzet vooral bij de grotere winkels gestegen (figuur 3.3.1).

Figuur 3.3.1 De ontwikkeling van de omzet in 2010 van winkels die dicht zijn op zondag naar grootte van het personeelsbestand

Slechts een klein deel (2%) van de winkeliers geeft aan dat de stijging of daling van de omzet veroorzaakt wordt doordat alle winkels in Amsterdam vanaf eind februari 2010 open mogen zijn op zondag. Van de winkeliers die te maken hebben gehad met een daling van de omzet in 2010 geeft slechts een klein deel dit als reden op (5%). Als voornaamste reden voor de daling van de omzet wordt de kredietcrisis genoemd.

Figuur 3.3.2 De voornaamste reden voor de stijging of daling van de omzet in 2010 bij winkels die op zondag gesloten zijn

Winkeliers die in 2010 de omzet zagen stijgen noemen voornamelijk de eigen bedrijfsvoering, veranderde bestedingen en de economische groei als reden:

- *'Hard werken en doelgericht bezig zijn + de economie is licht gestegen'*
- *'De economie stijgt'*
- *'Goede service en kwaliteit leveren'*
- *'We doen ons werk beter. Meer animo voor biologisch'*
- *'Onze eigen inzet en de toenemende populariteit van de Haarlemmerstraat'*

Veel winkeliers die in 2010 werden geconfronteerd met een daling van de omzet noemen de kredietcrisis als reden. Daarnaast worden bouw- of wegwerkzaamheden (waaronder de aanleg van de Noord/Zuid lijn), de verminderde kwaliteit van de winkelstraat en concurrentie, met name van grote supermarkten regelmatig genoemd.

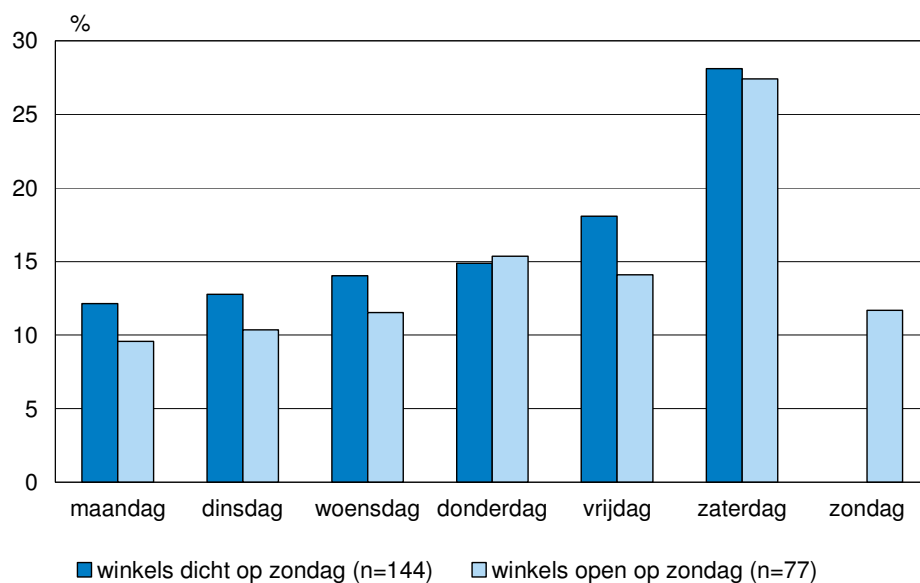
- *'In 1990 4 verkooppunten van wijn, nu 14'*
- *'Verandering karakter van de straat. Minder loop in de straat en concurrentie internet'*
- *'De supermarkten verkopen ook bloemen en deze zijn op zondag open'*
- *'Er is een leegloop van winkels, een bouwput voor de deur en de garage is dicht'*

Onder overige redenen werden de meest uiteenlopende zaken genoemd zoals het weer, Sail en dat men net begonnen was.

3.4 Zaterdag blijft de belangrijkste dag voor de omzet

Zowel voor winkels die op zondag open zijn als voor winkels die op zondag dicht zijn is zaterdag de belangrijkste dag; op deze dag wordt de meeste omzet behaald. Bij de winkels die op zondag open zijn wordt gemiddeld genomen een ongeveer even groot deel van de omzet behaald als op werkdagen. De winkels die niet op zondag open zijn halen een groter deel van hun omzet op werkdagen, vooral op vrijdag.

Figuur 3.4.1 De verdeling van de gemiddelde omzet van winkels die wel en niet op zondag open zijn naar dag van de week

3.5 Winkels die open zijn vinden de regeling goed, winkels die gesloten zijn ook

Tussen de winkeliers die op zondag open zijn en de winkeliers die op zondag hun winkel gesloten houden is er geen opvallend verschil in de mening over de mogelijkheid om in Amsterdam de winkel te openen. Winkeliers die open zijn, zijn iets positiever dan de winkeliers die dicht zijn op de koopzondagen (55% tegenover 43%). In figuren 3.5.1 en 3.5.2 is met word-clouds weergegeven wat de mening van de winkeliers is. Hoe groter de woorden zijn, hoe vaker deze genoemd worden door de respondenten.

Figuur 3.5.1 De mening van de winkeliers die open zijn op zondag over de mogelijkheid om in Amsterdam op zondag open te zijn

Van de winkels die op zondag gesloten zijn vindt een relatief groot deel dat iedereen zelf moet bepalen open te gaan (14% tegenover 8% van de winkels die open zijn). Daarentegen vindt 9% van de winkeliers die op zondag hun winkel gesloten houden dit een (zeer) negatieve ontwikkeling, van de winkeliers die op zondag wél open zijn deelt slechts 6% deze mening. In beide categorieën vindt een ongeveer even groot deel het prima als de winkels in het Centrum open zijn, maar vindt dit voor de rest van Amsterdam niet nodig (9% van de winkeliers die open zijn en 8% van de winkeliers die dicht zijn).

Figuur 3.5.2 De mening van de winkeliers die op zondag hun winkel gesloten houden over de mogelijkheid om in Amsterdam op zondag open te zijn

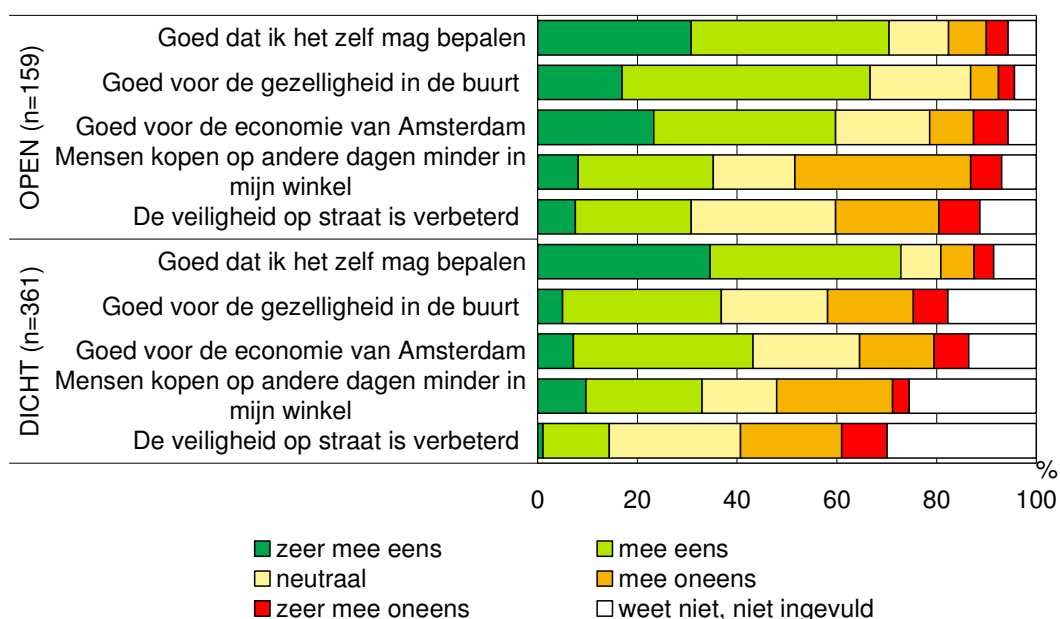
Aan de winkeliers die open zijn op zondag is gevraagd wat ze ervan vinden dat voorheen in sommige gebieden winkels wel open mochten op zondag en in andere gebieden niet. Bijna de helft van deze groep winkeliers vindt dit niet goed (45%) en 14% vindt dit juist wel goed.

3.6 'Goed dat ik het zelf mag bepalen'

Zowel aan de winkeliers die op zondag open zijn als aan de winkeliers die hun winkel op zondag gesloten houden is een aantal stellingen over de mogelijkheid om op zondag open te zijn voorgelegd. In figuur 3.6.1 worden de resultaten weergegeven.

Zowel de winkeliers die open zijn op zondag als de winkeliers die op zondag niet open zijn vinden het belangrijk dat iedereen zelf mag bepalen open te gaan (70% resp. 73%). De winkeliers die op zondag open zijn oordelen positiever over het effect van de zondagsopenstelling op de gezelligheid in de buurt (67% tegenover 37%). Vooral de winkeliers in winkelcentrum Boven 't Y, in de Amsterdamse poort en in de Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk en in de Jan Evertsenstraat onderschrijven deze stelling. Er is geen directe relatie tussen het aandeel winkels dat in het winkelgebied op zondag open is en het oordeel over de verbeterde gezelligheid.

Figuur 3.6.1 De mening van de winkeliers die op zondag dicht en open zijn over verschillende stellingen

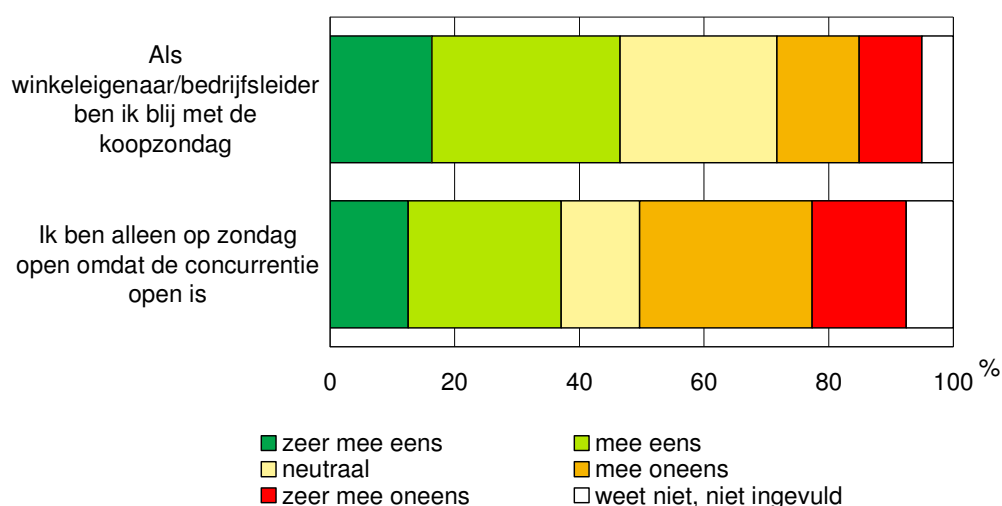

Van beide categorieën winkeliers is een klein deel het eens met de stelling dat de veiligheid op straat is verbeterd door de koopzondag. Winkeliers die hun winkel op zondag openen zijn het hier vaker mee eens, de winkeliers die niet op zondag open zijn hebben hier vaak geen mening over. Relatief veel winkeliers in de Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk, in de Amsterdamse poort en in winkelcentrum Boven 't Y onderschrijven deze stelling. De winkeliers in de Jan Evertsenstraat, die de gezelligheid zagen toenemen oordelen minder positief over de verbetering van de veiligheid. Ook bij deze stelling is er geen directe relatie met het aandeel winkels dat in het winkelgebied op zondag open is.

Van de winkeliers die open zijn op zondag is een groot deel positief over het effect van de koopzondag op de economie van Amsterdam; de winkeliers die op zondag niet open zijn oordelen hier veel minder positief over (60% tegenover 43%). In beide categorieën winkeliers is een ongeveer een derde het eens met de stelling dat mensen door de koopzondag op andere dagen minder kopen in hun winkel (35% vs. 33%).

Van de winkeliers die open zijn op zondagen is bijna de helft (47%) blij met de koopzondag (figuur 3.6.2). Echter 37% geeft aan alleen op zondag open te zijn omdat de concurrentie ook open is. Van de winkeliers die alleen open zijn op zondag omdat de concurrentie open is, bestaat een bovengemiddeld deel uit kleine winkels (34% tegenover 19% van alle winkels die open zijn op zondag).

Figuur 3.6.2 De mening van winkeliers die open zijn op zondag over koopzondag

De houding van de winkeliers is in de loop der tijd weinig veranderd. Uit de in 1971 gehouden evaluatie van de proef met een koopavond in Amsterdam⁶ kwam naar voren dat 50% van de winkeliers die deelnamen aan de koopavond dit deden omdat de concurrentie dit ook deed. De effecten werden toen iets anders ingeschat: 24% zag een voordelig resultaat, daarentegen zag 19% een nadelig resultaat (In het huidige onderzoek geeft 33% aan meer winst te maken, 14% berekent minder winst te maken).

⁶ Op 2 juli 1970 werd bij wijze van proef voor 15 maanden de winkeliers de mogelijkheid geboden om hun winkels op donderdagavond tot 21:30 open te houden. In 1971 heeft het Bureau van Statistiek, de voorloper van O+S hiervan een evaluatie gemaakt door middel van een enquête onder winkeliers, zie: *Enquete koopavond*, BvS, Amsterdam 1971.

4 Bewoners

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van een enquête onder het O+S panel beschreven hoe de bewoners van Amsterdam de koopzondag ervaren (de leden van het O+S panel wonen overal in Amsterdam, zowel in als buiten het Centrum). Ruim 62% van de panelleden hebben de enquête beantwoord, een heel hoge respons.

Er worden in dit hoofdstuk steeds twee soorten winkelbezoek onderscheiden: het doen van boodschappen (voor dagelijkse goederen, voedings- en genotmiddelen) en winkelen (voor niet-dagelijkse goederen). Nagegaan is waar men op zondag heen gaat en wat voor aankopen er worden gedaan. Tenslotte worden de antwoorden op stellingen over de koopzondag beschreven en wordt onderzocht of en wat voor soort overlast wordt ondervonden van de koopzondag.

4.1 Koopzondag? Prima

Op de vraag wat men ervan vindt dat de winkels in heel Amsterdam open mogen zijn op zondag antwoorden de respondenten overwegend positief (figuur 4.1.1). Een derde deel geeft een positief of zeer positief antwoord op deze vraag. Positieve antwoorden die regelmatig genoemd worden zijn goed, uitstekend, geweldig en fijn. Een respondent zegt bijvoorbeeld:

- *'Uitstekend! Omdat ik vijf dagen werk (buiten Amsterdam) is het bijzonder prettig om boodschappen te kunnen doen en te winkelen ook op zondag. Zo houden dus!'*

Ongeveer een vijfde deel van de respondenten vindt het 'prima' (22%). Een achtste deel geeft een negatief of zeer negatief antwoord (13%). Negatieve antwoorden die genoemd worden zijn dat het niet nodig is en 'het hoeft van mij niet', bijvoorbeeld:

- *'Van mij hoeft dat niet, ik hou van de zondagse rust in de stad en onderneem andere activiteiten op zondag, zoals naar musea, familie, de natuur.'*

Figuur 4.1.1 De mening van bewoners over koopzondag in geheel Amsterdam

4.2 Boodschappen in de buurt, winkelen buiten de buurt

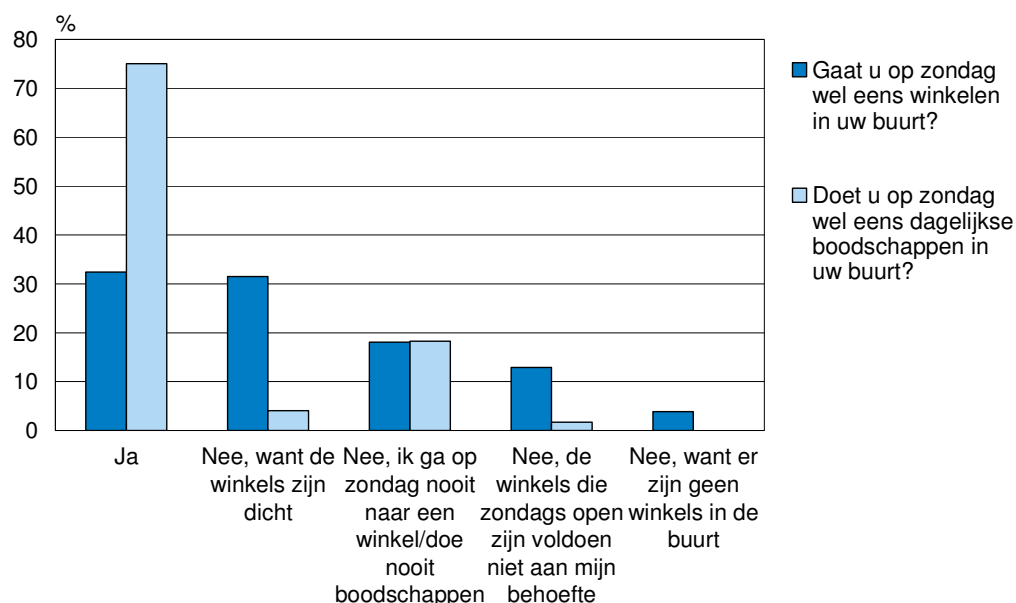
De bewoners van Amsterdam kopen op zondag vooral dagelijkse goederen (voedings- en genotmiddelen). In de buurt wordt veel minder gewinkeld (niet-dagelijkse goederen). Drie kwart van de respondenten doet op zondag wel eens boodschappen in de buurt, een derde deel geeft aan wel eens te winkelen in de buurt (figuur 4.2.1). Van de respondenten die op zondag wel eens boodschappen doen in de buurt geeft bijna driekwart aan op zondag alleen boodschappen te doen bij de supermarkt. Een kwart doet zowel boodschappen bij de supermarkt als bij de kleine winkels in de buurt. Een kleine 3% doet alleen boodschappen bij de kleine winkels in de buurt.

Ongeveer een vijfde deel van de respondenten doet op zondag geen boodschappen, noch voor dagelijkse, noch voor niet-dagelijkse goederen.

Bijna een derde deel van de respondenten gaat op zondag niet winkelen in de buurt omdat de winkels dicht zijn (32%). Slechts 4% van de respondenten doet om deze reden geen dagelijkse boodschappen in de buurt. Dit correspondeert met de uitkomsten van hoofdstuk 2: 33% van de winkels in dagelijkse goederen is op zondag open; van de winkels in niet-dagelijkse goederen is slechts 17% op zondag open.

Bijna 13% van de respondenten winkelt niet in de buurt omdat de winkels niet voldoen aan hun behoefte; 4% van de respondenten zegt hierom geen dagelijkse boodschappen te doen in de buurt. Slechts 2% van de respondenten geeft aan niet te winkelen in de buurt omdat er geen winkels zijn.

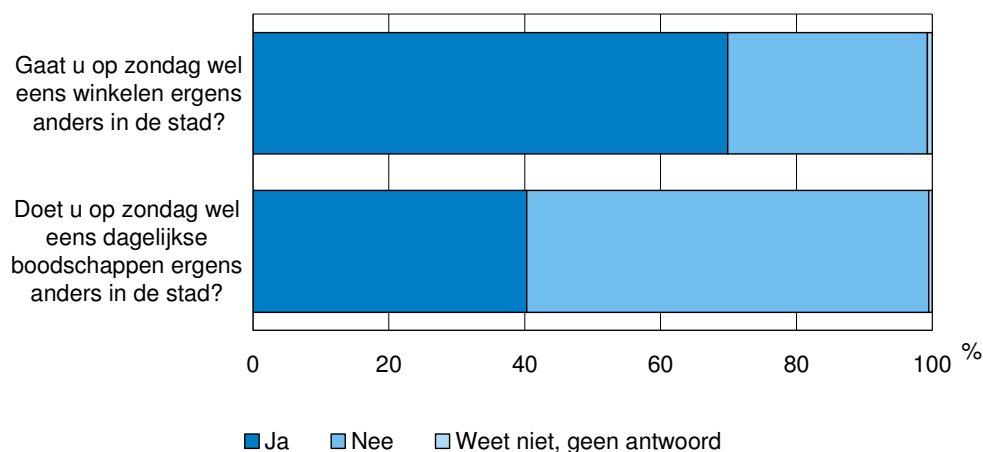
Figuur 4.2.1 Respondenten die op zondag dagelijkse boodschappen in de buurt doen of winkelen in de buurt

Vier van de tien respondenten doen wel eens dagelijkse boodschappen elders in de stad (figuur 4.2.2). Buiten de buurt wordt vooral gewinkeld (niet-dagelijkse goederen), 70% van de respondenten gaat op zondag weleens elders in de stad winkelen. Veel respondenten die hebben aangegeven geen dagelijkse boodschappen te doen in de buurt omdat de winkels dicht zijn, doen dit wel eens elders in de stad (66%). Hieruit blijkt dat veel mensen die in een buurt wonen waar de winkels dicht zijn toch behoefte hebben om op zondag boodschappen te kunnen doen.

Met name mensen die niet in of bij een winkelgebied wonen doen op zondag geen boodschappen en winkelen niet op zondag.

Figuur 4.2.2 Elders in de stad winkelen of boodschappen doen

4.3 Winkelen is meer een uitje, boodschappen doen een regelmatige bezigheid

Als we kijken naar de regelmaat waarmee de respondenten op zondag boodschappen doen of winkelen dan blijkt dat de mensen die op zondag wel eens dagelijkse boodschappen doen dit vooral in de buurt doen (figuur 4.3.1). Van de mensen die aangeven op zondag wel eens dagelijkse boodschappen te doen in de buurt doet 33% dit elke week, 53% doet dit één á twee keer per maand.

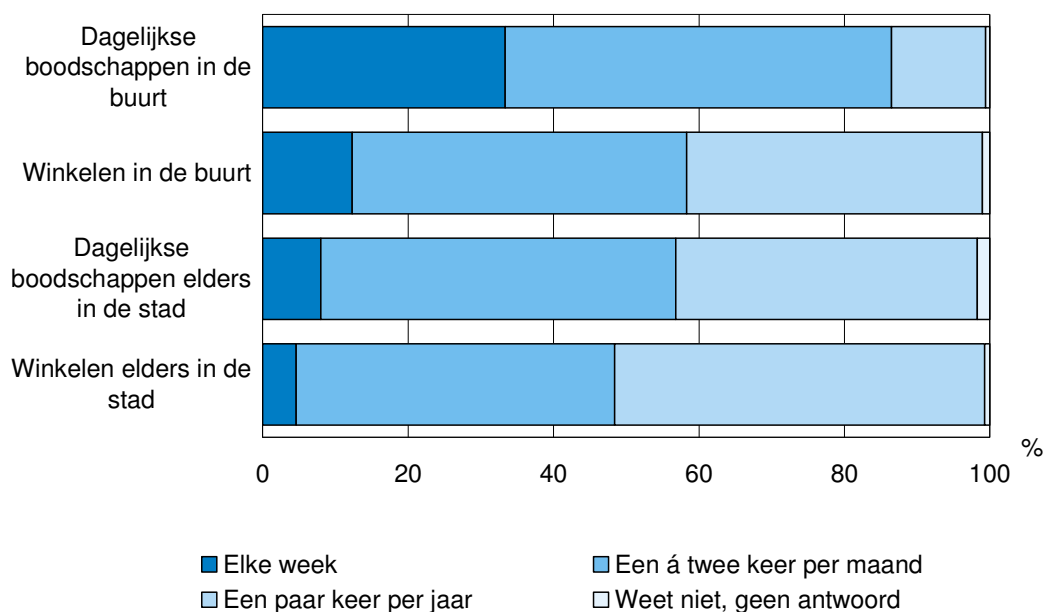
De mensen die hebben aangegeven wel eens op zondag in de buurt te winkelen (niet-dagelijkse goederen) doen dit niet regelmatig: 12% winkelt wekelijks in de buurt, 46% doet dit één á twee keer per maand.

Dagelijkse boodschappen doen in de buurt op zondag kan dus gezien worden als een meer regelmatige bezigheid, terwijl winkelen binnen de buurt meer een uitje is.

Boodschappen doen en winkelen elders in de stad op zondag wordt minder vaak gedaan. Van de respondenten die wel eens gaan winkelen elders in de stad doet 5% dit wekelijks en 44% één á twee keer per maand.

Van de respondenten die aangeven wel eens elders in de stad dagelijkse boodschappen te doen doet ruim de helft dit minimaal eenmaal per maand. Van de respondenten die aangeven geen boodschappen te doen in de buurt omdat de winkels die open zijn op zondag niet aan hun behoefte voldoen, geeft een 70% aan minimaal een keer per maand elders in de stad boodschappen te doen. Voor hen is dit dus meer een regelmatige bezigheid.

Figuur 4.3.1 De regelmaat van winkelen of boodschappen doen op zondag

4.4 Op zondag worden vooral vergeten boodschappen gekocht

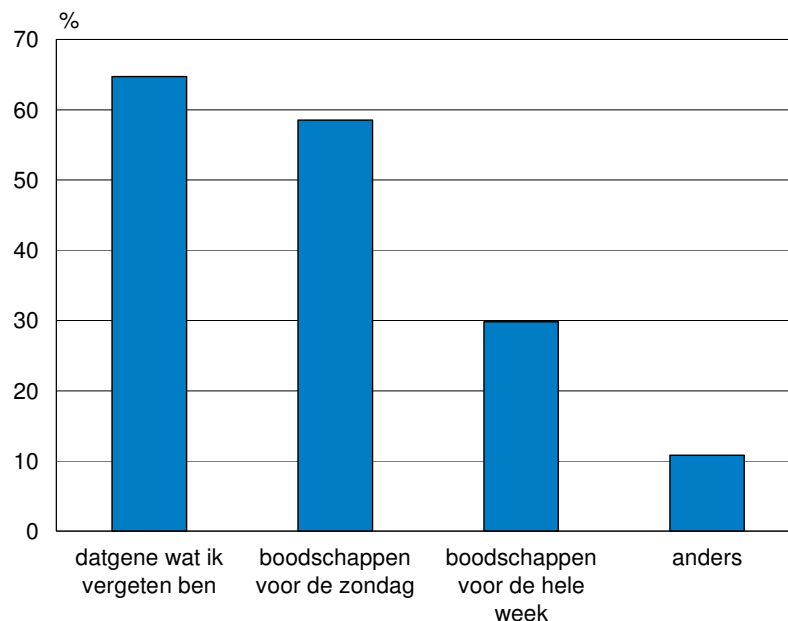
De respondenten die wel eens dagelijkse boodschappen doen op zondag geven aan dan vooral te kopen wat ze vergeten zijn (65%) of boodschappen voor de zondag (59%). Iets minder dan 30% van de respondenten doet boodschappen voor de hele week. Ook worden er vaak boodschappen voor enkele dagen of voor de maandag gedaan. Daarnaast wordt het aanvullen van de voorraad en het kopen van aanbiedingen veel genoemd:

- *'Aanvulling; ik heb geen auto, en op de fiets kun je maar een beperkte hoeveelheid boodschappen meenemen'*
- *'Boodschappen (met name boodschappen die zwaar zijn om te tillen) die altijd nodig zijn en die goed blijven (schoonmaak- en wasmiddelen, spa, houdbare melk etc.)'*
- *'Soms de nieuwe aanbiedingen, of iets kleins'*
- *'Aanbiedingen die op zondag ingaan'*

Ook nemen sommige respondenten tijd om op zondag rustig boodschappen te kunnen doen. Zo zegt iemand:

- *'Leuke dingen die ik anders niet tegenkom; op zondag meer tijd om GOED rond te kijken in de AH of Dirk'*

Figuur 4.4.1 Wat de respondenten op zondag kopen

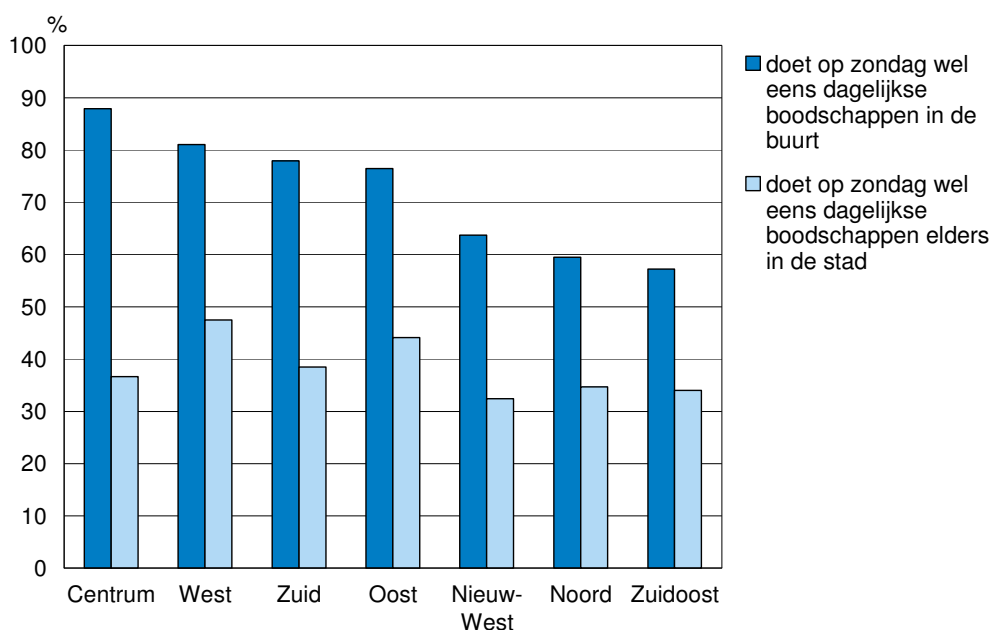

De respondenten die hebben aangegeven op zondag wel eens te winkelen in de buurt of elders in de stad kopen vooral kleding, schoenen en/of boeken.

4.5 Mensen in Centrum doen vooral in de buurt boodschappen

Van de respondenten die in stadsdeel Centrum wonen doet het grootste deel wel eens dagelijkse boodschappen in de buurt op zondag (88%), hier kunnen de winkels al langer op zondag open zijn. In stadsdeel Zuidoost is het aandeel mensen dat wel eens op zondag boodschappen doet het kleinst (57%). De respondenten in de stadsdelen West en Oost doen voor een groot deel wel eens op zondag dagelijkse boodschappen elders in de stad (48% en 44%). In stadsdeel Nieuw-West doet een kleiner deel dit (32%).

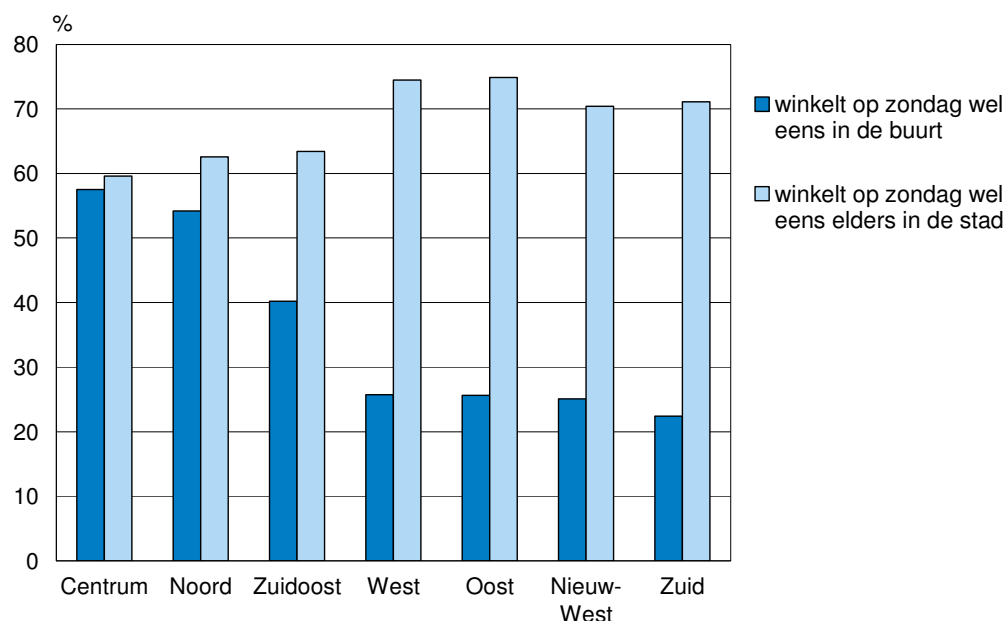
Figuur 4.5.1 De respondenten die op zondag wel eens dagelijkse boodschappen doen in de buurt of elders in de stad naar stadsdeel

Van de respondenten die in de stadsdelen Centrum, Noord en Zuidoost wonen geeft een groot deel aan wel eens te winkelen (niet-dagelijkse boodschappen) in de buurt (58%, 54% en 40%). De respondenten die in het stadsdeel Zuid wonen doen dit het minst (22%).

Op zondag elders in de stad winkelen doen vooral de respondenten die in de stadsdelen Oost en West wonen (75%). De respondenten die in het stadsdeel Centrum wonen doen dit het minst (60%).

Figuur 4.5.2 De respondenten die wel eens winkelen in de buurt of elders in de stad naar stadsdeel

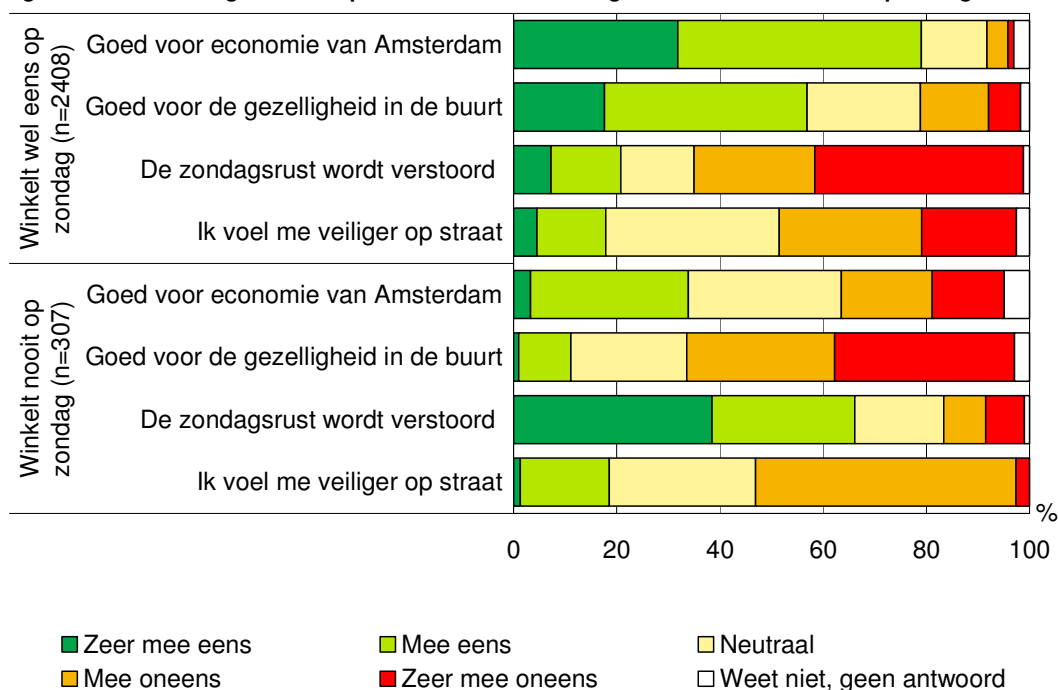
Als alle winkels in de buurt elke zondag open zouden zijn dan zou bijna een derde van de respondenten vaker boodschappen doen in de buurt op zondag (31%); een ongeveer even groot deel zou ook vaker gaan winkelen in de buurt (33%). Deze percentages liggen hoger bij de respondenten die hebben aangegeven op zondag geen boodschappen te doen of niet te winkelen in de buurt omdat de winkels dicht zijn. Van deze groep geeft 38% aan vaker boodschappen te doen als alle winkels open zouden zijn en 45% zou vaker op zondag in de buurt gaan winkelen.

4.6 Mensen die op zondag boodschappen doen zien meer positieve effecten

Driekwart van de respondenten is het er mee eens of zeer mee eens dat de wekelijkse koopzondag goed is voor de economie van Amsterdam. Ruim de helft vindt dat de koopzondag goed is voor de gezelligheid in de buurt. De respondenten die hebben aangegeven op zondag in de buurt boodschappen te doen of te winkelen zijn het meer eens met deze stellingen dan de respondenten die hebben aangegeven op zondag nooit boodschappen te doen of te winkelen. Vooral mensen die wonen in winkelgebieden, waar veel winkels op zondag open zijn onderschrijven deze stelling.

Iets minder dan 80% van de respondenten die op zondag wel eens boodschappen doet of winkelt oordeelt dat de koopzondag goed is voor de economie van Amsterdam, van de respondenten die dit niet doen is 33% het met deze stelling eens. Het effect van de koopzondag op de gezelligheid in de buurt wordt door 57% van de mensen die op zondag boodschappen doen of winkelen positief beoordeeld maar van degenen die dit niet doen heeft slechts 11% hierover een positief oordeel.

Figuur 4.6.1 De mening van de respondenten over de stellingen over het effect van koopzondag

De respondenten die op zondag nooit boodschappen doen of winkelen zijn het meer eens met de stelling dat de zondagsrust wordt verstoord doordat alle winkels open mogen op zondag dan degenen die op zondag wel boodschappen doen of winkelen (66% tegenover 21%).

Iets minder dan 19% van de respondenten voelt zich vanwege de zondagsopenstelling veiliger op straat, de mensen die wel eens op zondag een winkel bezoeken zijn het hier iets meer mee eens. Vooral mensen die wonen in winkelgebieden, waar veel winkels op zondag open zijn onderschrijven deze stelling.

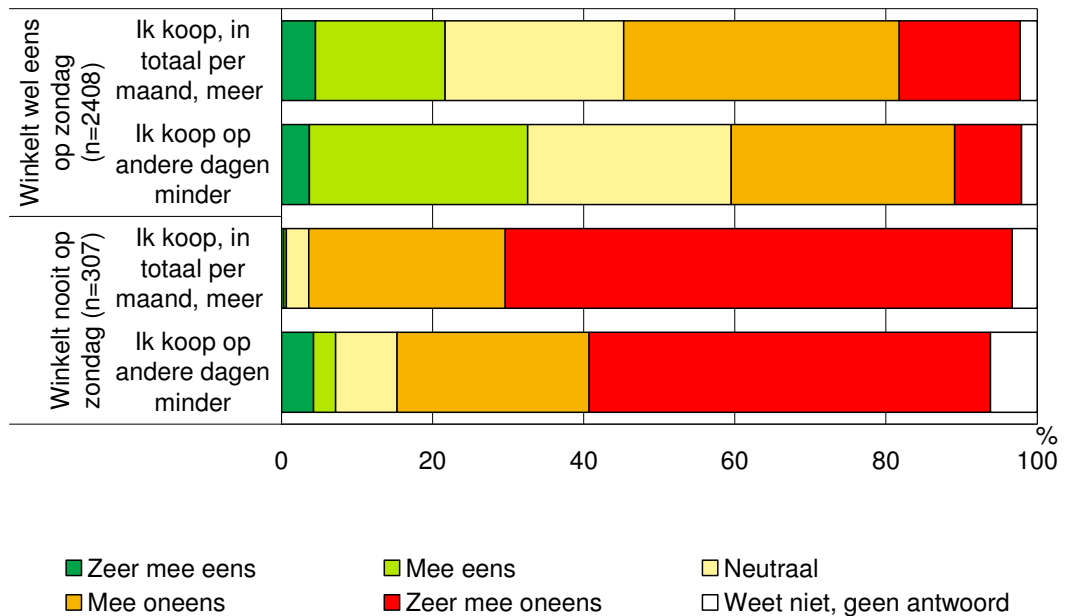
Daarentegen zegt 47% van de respondenten die op zondag wel eens een winkel bezoekt dat ze zich op straat niet veiliger voelen door de zondagsopenstelling. Van de mensen die nooit boodschappen doen of winkelen vindt 53% dit. Ongeveer 30% heeft hierover geen oordeel.

Naast deze stellingen zijn de respondenten ook stellingen voorgelegd over het effect van de koopzondag op de koopkracht (figuur 4.6.2). Vooral respondenten die aangeven op zondag wel eens boodschappen te doen of te winkelen zijn het eens met de stellingen 'ik koop door de koopzondag op andere dagen minder' en 'ik koop in totaal per maand meer door de koopzondag'.

Bijna een kwart van de respondenten die op zondag boodschappen doet of winkelt koopt per maand meer door de koopzondag; 33% koopt hierdoor op andere dagen minder. In hoofdstuk 2 zagen we bij de winkeliers die op zondag open zijn hetzelfde effect op hun omzet: deze is op andere dagen minder groot.

Zoals verwacht mag worden zijn de mensen die nooit op zondag boodschappen doen of winkelen het (zeer) oneens met deze stellingen. Bij beide groepen respondenten koopt circa 4% minder per maand, dit zal te maken hebben met de kredietcrisis.

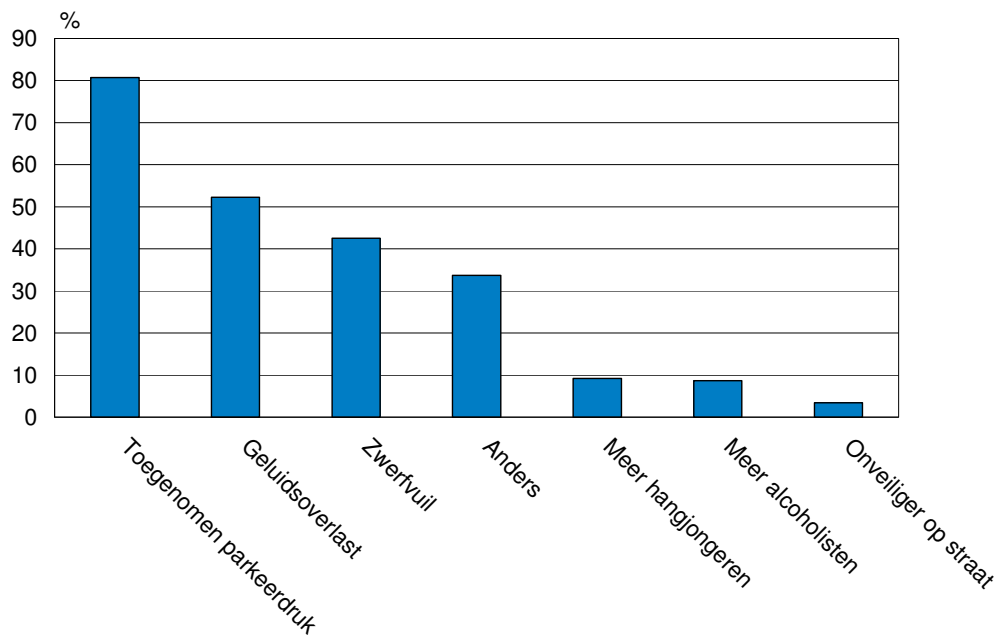
Figuur 4.6.2 De mening over stellingen omtrent effect van koopzondag op de koopkracht

4.7 Vooral respondenten in Centrum ervaren overlast

Iets meer dan 8% van de respondenten geeft aan wel eens overlast te hebben van de koopzondag in de buurt. Dit betreft vooral de toegenomen parkeerdruk. Ook worden geluidsoverlast en zwerfafval relatief vaak genoemd. Ruim een derde noemt een ander soort overlast, het betreft vooral drukte van mensen op straat en verkeersoverlast.

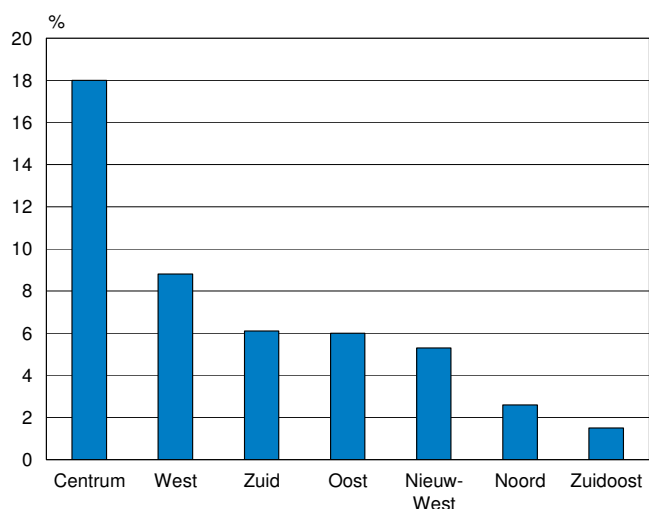
Figuur 4.7.1 De overlast, die vanwege de zondagsopenstelling wordt ervaren naar soort

Voorals mensen die in of rondom winkelstraten en winkelgebieden wonen hebben last van de toegenomen parkeerdruk. Geluidsoverlast wordt vooral ervaren door mensen die in een winkelstraat of winkelgebied wonen, hetzelfde geldt voor overlast vanwege zwerfafval.

Vooraf respondenten die in stadsdeel Centrum wonen geven aan vanwege de koopzondag overlast in de buurt te ervaren. De bewoners van de stadsdelen Noord en Zuidoost geven het minst aan overlast te ervaren. Hier zijn vooral de grote winkelcentra open en hieromheen wonen niet veel mensen. Binnen stadsdeel West ervaren vooral de bewoners van het voormalige stadsdeel Oud-West relatief veel overlast (17%). In de overige gebieden in stadsdeel West wordt veel minder overlast ervaren (4%).

Figuur4.7.2 Het aandeel respondenten dat vanwege de zondagsopenstelling overlast heeft per stadsdeel

Bij de meldpunten overlast van de stadsdelen zijn geen meldingen binnengekomen van overlast omdat winkels op zondag open zijn.

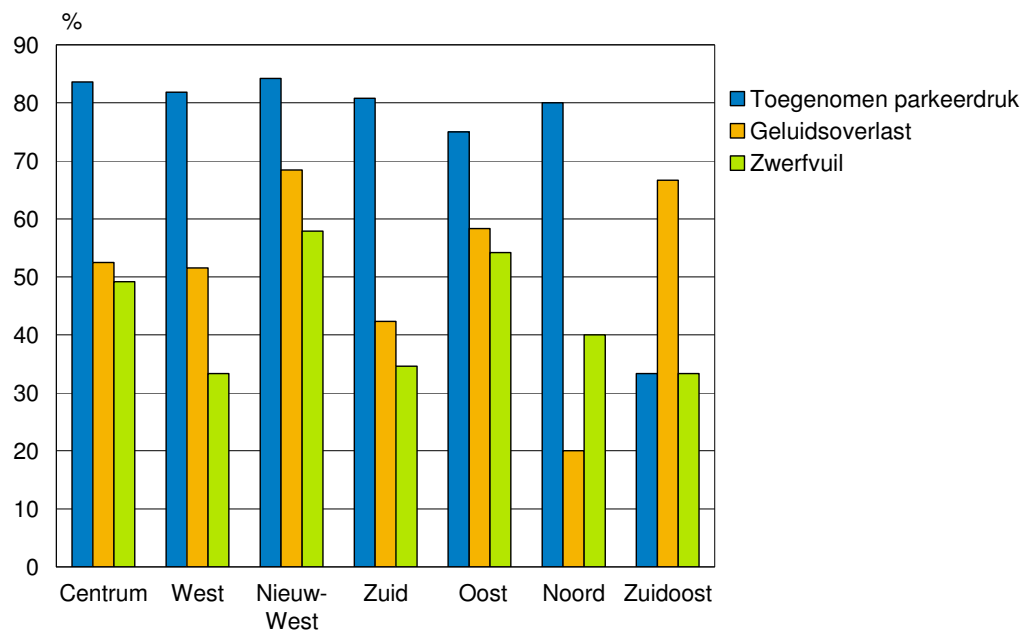
Tabel 4.7.3 laat zien dat er in de meeste stadsdelen buiten de winkelgebieden en directe omgeving minstens evenveel overlast wordt ervaren als in de winkelgebieden zelf. In stadsdeel Centrum, waar de winkels al 15 jaar open mogen zijn, verschilt de overlast in en buiten winkelgebieden nauwelijks. In de stadsdelen West, Zuid en Oost wordt er rond de winkelgebieden meer overlast ervaren dan in de winkelgebieden.

Tabel 4.7.3 Het aandeel respondenten dat vanwege de zondagsopenstelling overlast heeft per stadsdeel naar gebied

zone	Centrum	West	Nieuw West	Zuid	Oost	Noord	Zuidoost	Totaal
winkelgebied	8,3	1,6	1,7	0,2	0,8	0,0	0,0	2,2
zone rond winkelgebied	2,4	4,9	1,1	2,3	2,8	0,5	0,0	1,6
elders	7,4	2,3	2,5	3,5	2,5	2,1	1,5	3,8
totaal	18,0	8,8	5,3	6,1	6,0	2,6	1,5	7,6

In vrijwel alle stadsdelen wordt overlast vanwege de toegenomen parkeerdruk het meest genoemd, behalve in stadsdeel Zuidoost, waar vooral overlast vanwege geluidsoverlast wordt gemeld. Ook in stadsdeel Nieuw West wordt dit vaak genoemd. In de stadsdelen Nieuw West en Oost hebben veel mensen overlast van zwerfvuil. Geluidsoverlast wordt vooral ervaren in de stadsdelen Nieuw West en Zuidoost.

Figuur4.7.4 Het aandeel respondenten dat vanwege de zondagsopenstelling overlast heeft per stadsdeel naar de meest genoemde soort overlast

Voorals mensen tussen de 50 en 65 jaar ervaren overlast, jongere Amsterdammers (20 tot 35 jaar) ervaren minder vaak overlast. Opvallend is dat dit ook het geval is bij de overlast van horecaterrassen⁷.

⁷ Boers, J. en R. van der Groep, *Terrassenbeleid Jordaan 2010*, O+S, Amsterdam, 2011.

5 De ontwikkeling van de werkgelegenheid

5.1 Inleiding

Op grond van het onderzoek naar de werkgelegenheidseffecten van de mogelijkheid voor winkels in stadsdeel Centrum om vanaf medio 1996 op zondag open te zijn⁸ zou een positief effect op de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de detailhandel verwacht mogen worden. Uit hetzelfde onderzoek is echter ook naar voren gekomen dat de positieve effecten niet direct in het eerste jaar zichtbaar zijn omdat niet alle winkels direct van de geboden mogelijkheid om op zondag open zijn gebruik maken.

Om een vergelijking te kunnen maken met andere gemeenten waar de winkels op zondag gesloten zijn of alleen een maandelijkse koopzondag hebben is contact opgenomen met de gemeente Groningen (12 koopzondagen) en Antwerpen (geen koopzondagen). De ontwikkeling van het aantal detailhandelsvestigingen en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de detailhandel in Amsterdam kan dan met die in andere grote gemeenten vergeleken worden en er kan worden onderzocht of aan de verruiming van de zondagsopenstelling van de winkels kan worden gerelateerd. Helaas zijn de gegevens voor Antwerpen nog niet beschikbaar, die van Groningen wel. Als extra achtergrond is de ontwikkeling van de detailhandel in Amsterdam met die in de randgemeenten vergeleken.

In de detailhandel wordt meestal een onderscheid gemaakt tussen de detailhandel in winkels en de detailhandel niet in winkels. Tot de laatste categorie worden markthandel, postorderbedrijven, internetwinkels en benzinstations gerekend. Omdat deze activiteiten geen baat hebben bij de verruiming van de zondagsopenstelling van winkels zijn ze in de overzichten in dit hoofdstuk buiten beschouwing gelaten.

---

⁸ Keuchenius, C., L. Cohen, T. Fedorova, P. van Hinte en E. Jakobs : *Effecten zondagsluiting winkels*. O+S Amsterdam, 2009.

5.2 Ontwikkelingen per gemeente

In de gemeente Amsterdam mogen vanaf 26 februari 2010 alle winkels op zondag open zijn. Groningen heeft een maandelijkse koopzondag. In de gemeenten rond Amsterdam hebben Zaanstad en Amstelveen ook een maandelijkse koopzondag, in het Stadshart in Amstelveen mogen de winkels daarnaast op één zondag in oktober en twee zondagen in november en december open zijn. In Diemen, Landsmeer, Oostzaan en Ouder-Amstel zijn alle winkels op zondag gesloten.

In Amsterdam is het aantal winkels in 2010 met 16 toegenomen, in Groningen is het aantal winkels met 6 verminderd. Een directe relatie met de verruiming van de zondagsopenstelling lijkt er niet te zijn want in Zaanstad (12 koopzondagen) is ook het aantal winkels toegenomen.

Tabel 4.1 De ontwikkeling van het aantal vestigingen in winkels 2010-2011

gemeente	vestigingen		ontwikkeling		koopzondagen
	2010	2011	absoluut	relatief	
Amsterdam	5.820	5.836	16	0,3	52
Groningen	1.204	1.198	-6	-0,5	12
Amstelveen	407	405	-2	-0,5	12 + 6 extra
Diemen	91	99	8	8,8	geen
Landsmeer	57	56	-1	-1,8	geen
Oostzaan	28	25	-3	-10,7	geen
Ouder-Amstel	60	70	10	16,7	geen
Zaanstad	683	704	21	3,1	12

De werkgelegenheid in winkels is in 2010 in de meeste onderzochte gemeentes toegenomen. Deze groei heeft vooral te maken met schaalvergroting: winkels worden steeds groter, waarvoor ook meer personeel nodig is. Dit was in de afgelopen jaren in Amsterdam in de supermarktbranche goed te zien, vooral Albert Heijn opent steeds grotere supermarkten.

De groei van het aantal mensen dat in winkels werkt was in 2010 in Amsterdam bescheidener dan in Groningen en de andere gemeenten met een koopzondag (met uitzondering van Amstelveen waar de werkgelegenheid in winkels afnam).

Tabel 4.2 De ontwikkeling van het werkzame personen in winkels 2010-2011

gemeente	werkzame personen		ontwikkeling		koopzondagen
	2010	2011	absoluut	relatief	
Amsterdam	25.612	25.721	109	0,4	52
Groningen	9.970	10.155	185	1,9	12
Amstelveen	2.570	2.405	-165	-6,4	12 + 6 extra
Diemen	417	445	28	6,7	geen
Landsmeer	224	223	-1	-0,4	geen
Oostzaan	116	98	-18	-15,5	geen
Ouder-Amstel	294	308	14	4,8	geen
Zaanstad	3.875	3.919	44	1,1	12

Een nader onderzoek van de ontwikkeling van de werkgelegenheid per branche in de grootste onderzochte gemeenten levert evenmin een in Amsterdam duidelijk afwijkende ontwikkeling op. Ten behoeve van de analyse zijn de supermarkten apart onderscheiden van de overige winkels in voedings- en genotmiddelen.

De groei van de werkgelegenheid in supermarkten (die in Amsterdam veelal op zondag open zijn) was in Amsterdam even sterk als in Groningen, de groei in Zaanstad was geringer. Bij de overige winkels in voedings- en genotmiddelen daalde in Amsterdam het aantal werkzame personen licht.

Bij de winkels in niet-dagelijkse goederen is er ook in Amsterdam het aantal banen licht gedaald; in Groningen en Zaanstad steeg het aantal banen juist. In de wit- en bruingoedsector, bij de winkels in doe het zelf artikelen en bij de winkels in boeken en tijdschriften was de ontwikkeling van het aantal banen in Amsterdam en Groningen vrijwel gelijk. Bij de winkels in kleding en mode was de daling van de werkgelegenheid in Groningen groter dan in Amsterdam, bij de winkels in overige artikelen en tweedehands goederen steeg juist in Amsterdam het aantal banen; in Groningen daalde dit. In Zaanstad, waar de winkels in niet-dagelijkse goederen last zouden kunnen hebben van de zondagsopenstelling in Amsterdam zien we in veel branches juist een sterkere werkgelegenheidsgroei dan in Amsterdam of een groei waar in Amsterdam een daling was. Alleen bij de winkels in doe het zelf artikelen daalde in Zaanstad het aantal werkzame personen iets meer dan in Amsterdam.

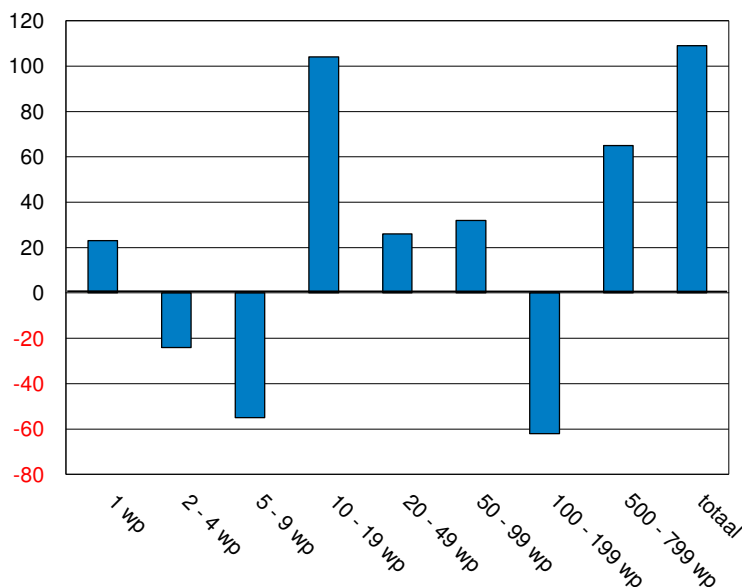
Tabel 4.3 De werkgelegenheid en de ontwikkeling ervan in de grootste onderzochte gemeenten in 2010

gemeente		supermarkten	ov. voedings- en genotmiddelen	apotheek, drogisterijen	kleding- en modeartikelen	meubels, woningtextiel e.d.	witgoed, bruingoed e.d.	doe-het-zelf artikelen	boeken, tijdschriften e.d.	overige artikelen	tweedehands goederen	warenhuizen	totaal
Amsterdam	w p winkels 2010	4.061	4.185	2.026	4.799	1.865	1.186	964	753	4.073	462	1.238	25.612
	groei wp 2010	132	-10	73	-60	58	-75	-97	-12	98	17	-35	109
	rel. groei 2010	3,3	-0,2	3,6	-1,3	3,1	-6,3	-10,1	-1,6	2,4	3,7	-2,8	0,4
Groningen	winkels 2010	2.962	646	716	1.687	1.087	540	577	264	977	145	369	9.970
	groei 2010	97	10	3	-80	4	-38	-54	-5	-3	-4	275	185
	rel. groei 2010	3,3	1,5	0,4	-4,7	0,4	-7,0	-9,4	-1,9	-0,3	-2,8	74,5	1,9
Zaanstad	winkels 2010	882	427	381	453	230	206	433	61	635	30	137	3.875
	groei 2010	9	13	4	5	18	-10	-52	4	66	12	1	44
	rel. groei 2010	1,0	3,0	1,0	1,1	7,8	-4,9	-12,0	6,6	10,4	40,0	0,7	1,1

5.3 Ontwikkelingen per grootteklasse

Uit de enquête onder winkeliers kwam naar voren dat vooral de grote winkels de mogelijkheid hebben aangegrepen om op zondag open te zijn en hun omzet en winst het meest hebben zien stijgen. De grote winkels hebben ook vaker extra personeel aangenomen vanwege de zondagsopenstelling. De ontwikkeling van de werkgelegenheid in winkels bevestigt dit beeld: bij de kleinere winkels (met uitzondering van de eenpersoonsvestigingen) is de werkgelegenheid afgenomen en bij de middelgrote winkels is de werkgelegenheid juist toegenomen. De daling van het aantal werkzame personen bij de winkels met 100-199 werkzame personen is het gevolg van een herstructurering bij V&D waarbij veel banen verloren gingen.

Grafiek 4.4 De groei van het aantal arbeidsplaatsen in winkels in Amsterdam naar grootteklasse in 2010

Een vergelijking met de omliggende gemeenten (voor Groningen zijn geen gegevens naar grootteklasse beschikbaar) maakt duidelijk dat er behalve in Amstelveen niet veel echt grote winkels zijn en dat hier ongeveer hetzelfde beeld te zien is. In de andere gemeenten zien we vaak wel groei bij de kleinere winkels. Ook bij de V&D vestiging in Amstelveen is het aantal banen verminderd.

Tabel 4.5 De ontwikkeling van de werkgelegenheid in winkels naar grootteklasse en gemeente 2010-2011

gemeente	1 wp	2 - 4 wp	5 - 9 wp	10 - 19 wp	20 - 49 wp	50 - 99 wp	100 - 199 wp	500 - 799 wp	totaal
Amstelveen	-1	32	-91	-4	112	3	-216		-165
Amsterdam	23	-24	-55	104	26	32	-62	65	109
Diemen	1	7	16	4					28
Landsmeer	1	2	-5	1					-1
Oostzaan	-2	2	-5	-13					-18
Ouder-Amstel	4	9	7	-6					14
Zaanstad	18	-1	10	18	-1				44

5.4 Conclusie

In 2010 is in Amsterdam het aantal winkels en de werkgelegenheid in winkels toegenomen maar een directe relatie met de mogelijkheid om op zondag open te zijn is niet goed te leggen. In Groningen en Zaanstad, waar de winkels slechts eenmaal per maand open mogen zijn is het aantal banen in winkels sterker toegenomen dan in Amsterdam.

Een nadere analyse naar branche levert hier ook geen bijdrage aan. Bij de supermarkten, waarvan er in Amsterdam nu veel op zondag open zijn groeide het personeelsbestand in Groningen en Amsterdam even sterk.

Bij de winkels in niet-dagelijkse goederen daalde in Amsterdam de werkgelegenheid licht; in Groningen en Zaanstad nam de werkgelegenheid hier juist toe. In Amsterdam en Groningen waren in de meest branches de ontwikkelingen vrijwel gelijk. In Zaanstad, waar deze winkels last zouden kunnen hebben van de Amsterdamse zondagsopenstelling, ontwikkelde in de meeste branches de werkgelegenheid in winkels zich gunstiger dan in Amsterdam.

In Amsterdam is de werkgelegenheid vooral bij de wat grotere winkels toegenomen en in Amstelveen was de ontwikkeling niet veel anders. Wel zien we in Amsterdam een daling van de werkgelegenheid bij kleinere winkels, in omliggende gemeentes was dit minder vaak het geval maar of dit dan op de het conto van de Amsterdamse zondagsopenstelling moet worden geschreven is discutabel.

Uit een eerder onderzoek naar het werkgelegenheidseffecten van de zondagsopenstelling van de winkels in stadsdeel Centrum kwam naar voren dat niet alle winkels direct van de geboden mogelijkheid om op zondag open zijn gebruik maken zodat de effecten pas op langere termijn zichtbaar zijn. Dit lijkt nu ook het geval, slechts 19% van de winkels is nu op zondag open.

Bijlage 1 Vragenlijst O+S panel

Serial   Serie nummer

--	--	--	--	--	--

Koopzondag

Op 26 februari 2010 is de stad Amsterdam door het college van B en W aangewezen als toeristisch gebied. Dit betekent dat in de hele stad de winkels iedere zondag open mogen zijn.

De dienst Economische Zaken van de gemeente Amsterdam wil graag weten of en hoeveel u hier gebruik van maakt en wat u hiervan vindt.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om de vragenlijst in te vullen?

De enquête duurt ongeveer 5 tot 10 minuten.

Alvast bedankt!

V1   Wat vindt u ervan dat winkels in de hele stad open mogen zijn op zondag?

--

V2   Doet u op zondag wel eens dagelijkse boodschappen in uw buurt? *Denkt u hierbij aan het aanschaffen van boodschappen, zoals brood, groente, fruit, vlees en drinken, etc.)*

Meerdere antwoorden mogelijk

- 1   Ja, ik doe boodschappen bij de supermarkt in de buurt
- 2   Ja, ik doe boodschappen bij de kleine winkels (groenteboer, bakker, slager, nachtwinkel) in de buurt
- 3   Nee, ik doe geen boodschappen in de buurt, want de winkels zijn dicht
- 4   Nee, ik doe geen boodschappen in de buurt, omdat de winkels die zondags open zijn voldoen niet aan mijn behoefte
- 5   Nee, ik doe op zondag nooit boodschappen
- 6   Weet niet, geen antwoord

V4   Doet u op zondag wel eens dagelijkse boodschappen ergens anders in de stad, buiten uw buurt? *Denkt u hierbij aan het aanschaffen van boodschappen, zoals brood, groente, fruit, vlees en drinken, etc.)*

- 1   Ja
- 2   Nee
- 3   Weet niet, geen antwoord

V6   Als u op zondag dagelijkse boodschappen doet, wat koopt u dan?

Meerdere antwoorden mogelijk

- 1   Boodschappen voor de hele week
- 2   Boodschappen voor de zondag
- 3   Datgene wat ik vergeten ben
- 4   Anders, namelijk _____
- 5   Weet niet, geen antwoord

V8   Hoe vaak doet u op zondag dagelijkse boodschappen in uw buurt? *Denkt u hierbij aan het aanschaffen van boodschappen, zoals brood, groente, fruit, vlees en drinken, etc.)*

- 1   Elke week
- 2   Een á twee keer per maand
- 3   Een paar keer per jaar
- 4   Weet niet, geen antwoord

- V10** Hoe vaak doet u op zondag dagelijkse boodschappen ergens anders in de stad, <u>buiten uw buurt</u>? <i>Denk hierbij aan het aanschaffen van boodschappen, zoals brood, groente, fruit, vlees en drinken, etc.)</i>
- 1 Elke week
- 2 Een á twee keer per maand
- 3 Een paar keer per jaar
- 4 Weet niet, geen antwoord
- V3** Gaat u op zondag wel eens winkelen <u>in uw buurt</u>? <i>Denkt u hierbij aan het aanschaffen van 'niet dagelijkse boodschappen', zoals kleding, meubels, doe-het-zelf artikelen, hobby- en vrijetijdsartikelen, boeken, witgoed etc.)</i>
- 1 Ja, ik ga wel eens winkelen in mijn buurt
- 2 Nee, ik ga niet winkelen in de buurt want de winkels zijn dicht
- 3 Nee, ik ga niet winkelen in de buurt want er zijn geen winkels in de buurt
- 4 Nee, ik ga niet winkelen in de buurt omdat de winkels die zondags open zijn niet aan mijn behoefte voldoen
- 5 Nee, ik ga op zondag nooit naar een winkel
- 6 Weet niet, geen antwoord
- V5** Gaat u op zondag wel eens winkelen ergens anders in de stad, <u>buiten uw buurt</u>? <i>Denkt u hierbij aan het aanschaffen van 'niet dagelijkse boodschappen', zoals kleding, meubels, doe-het-zelf artikelen, hobby- en vrijetijdsartikelen, boeken, witgoed etc.)</i>
- 1 Ja
- 2 Nee
- 3 Weet niet, geen antwoord
- V7nieuw** Als u op zondag gaat winkelen, wat koopt u dan?
- w**
- <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>
- 1 drogisterijartikelen
- 2 schoenen en lederwaren
- 3 kleding, mode
- 4 wooninrichting
- 5 witgoed en apparatuur
- 6 audio, tv en foto
- 7 computers en software
- 8 CD s (muziek) en DVD s (films, video)
- 9 games, spelcomputers
- 10 huishoudelijke artikelen
- 11 hobby en vrije tijdsartikelen
- 12 goud, uurwerken, optiek, foto's, antiek en kunst
- 13 doe-het-zelf artikelen en verbouw
- 14 rijwielen en bromfietsen
- 15 auto s
- 16 boeken
- 17 tijdschriften
- 18 bloemen en planten
- 19 vliegtickets, reizen
- 20 tickets en kaartjes
- 21 anders_namelijk
- 22 Anders, namelijk _____
- 23 Weet niet, geen antwoord
- V9** Hoe vaak gaat u op zondag winkelen <u>in uw buurt</u>? <i>Denkt u hierbij aan het aanschaffen van 'niet dagelijkse boodschappen', zoals kleding, meubels, doe-het-zelf artikelen, hobby- en vrijetijdsartikelen, boeken, witgoed etc.)</i>
- 1 Elke week
- 2 Een á twee keer per maand
- 3 Een paar keer per jaar
- 4 Weet niet, geen antwoord
- V11** Hoe vaak gaat u op zondag winkelen ergens anders in de stad, <u>buiten uw buurt</u>? <i>Denkt u hierbij aan het aanschaffen van 'niet dagelijkse boodschappen', zoals kleding, meubels, doe-het-zelf artikelen, hobby- en vrijetijdsartikelen, boeken, witgoed etc.)</i>
- 1 Elke week
- 2 Een á twee keer per maand
- 3 Een paar keer per jaar
- 4 Weet niet, geen antwoord

V12 Als iedere zondag alle winkels in uw buurt open waren, zou u er dan meer gebruik van maken?

<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>

- 1 Ja, ik zou vaker boodschappen doen
- 2 Ja, ik zou vaker winkelen
- 3 Nee
- 4 Weet niet, geen antwoord

V122	Bent u het eens/oneens met de volgende stellingen of heeft u hier geen mening over ?	Zeer mee eens	Mee eens	Neutraal	Mee oneens	Zeer mee oneens	Weet niet, geen antwoord
	De wekelijkse koopzondag is goed voor de economie van Amsterdam	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Ik koop door de koopzondag op andere dagen minder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	De koopzondag is goed voor de gezelligheid in mijn buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Ik koop, in totaal per maand, meer door de koopzondag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Dankzij de koopzondag voel ik me veiliger op straat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	De zondagsrust wordt verstoord doordat alle winkels nu in geheel Amsterdam open mogen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

V13 Heeft u wel eens overlast van de koopzondag in uw buurt?

- 1 Ja
- 2 Nee
- 3 Weet niet, geen antwoord

V14 Zo ja, wat voor overlast heeft u?

<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>

- 1 Toegenomen parkeerdruk
- 2 Geluidsoverlast
- 3 Zwerfvuil
- 4 Onveilig op straat
- 5 Meer hangjongeren
- 6 Meer alcoholisten
- 7 Anders, namelijk _____
- 8 Weet niet, geen antwoord

Opmerkingen In deze vragenlijst zijn verschillende onderwerpen aan bod gekomen. Wellicht zijn er onderwerpen die niet in deze vragenlijst aan de orde zijn geweest, maar waarover u wel graag iets kwijt zou willen.

Ook suggesties voor verbetering zijn welkom. Deze kunt u hieronder beschrijven.

Dit waren alle vragen. Hartelijk dank voor uw medewerking.

Door op 'Vorige' te klikken kunt u uw antwoorden bekijken. Door op 'Verzend' te klikken verzendt u uw antwoorden en sluit u de vragenlijst af. De vragenlijst kan hierna niet meer worden geopend.

Bijlage 2 Vragenlijst op zondag gesloten winkels

Op 26 februari 2010 is de stad Amsterdam door het college van B en W aangewezen als toeristisch gebied. Dit betekent dat in de hele stad de winkels iedere zondag open mogen zijn.

De dienst Economische Zaken van de gemeente Amsterdam wil graag weten hoeveel winkels daadwerkelijk open zijn op zondag en wat de redenen zijn van een winkel om wel of niet open te zijn.

Dienst Onderzoek en Statistiek heeft hiervoor een vragenlijst opgesteld. Zou de eigenaar of bedrijfsleider zo vriendelijk willen zijn om deze vragenlijst in te vullen? Het zal niet meer dan vijf minuten in beslag nemen. Alvast bedankt.

U kunt tot en met zondag 20 februari meedoen.

1 Waarom is uw winkel dicht op zondag?

2 Overweegt u open te gaan op zondag?

- 1 ja
 2 nee

2b Kunt u uw antwoord toelichten?

3 Is uw omzet in 2010 gestegen of gedaald?

- 1 omzet is duidelijk gestegen
 2 omzet is licht gestegen
 3 omzet is gelijk gebleven
 4 omzet is licht gedaald
 5 omzet is sterk gedaald

4 Wat is volgens u de reden van deze stijging of daling?

- 1 dat alle winkels in geheel Amsterdam vanaf 26 februari 2010 open mogen zijn op zondag
 2 veranderde bestedingen
 3 de kredietcrisis
 4 wegwerkzaamheden
 5 bouwwerkzaamheden
 6 anders, namelijk _____

5 Wat vindt u ervan dat winkels in de hele stad open mogen zijn op zondag?

6	Kunt u een schatting van uw omzet per werkdag in percentages maken? (totaal = 100%)			
maandag	_____ %	donderdag	_____ %	
dinsdag	_____ %	vrijdag	_____ %	
woensdag	_____ %	zaterdag	_____ %	

Bijlage 3 Vragenlijst op zondag geopende winkels

Op 26 februari 2010 is de stad Amsterdam door het college van B en W aangewezen als toeristisch gebied. Dit betekent dat in de hele stad de winkels iedere zondag open mogen zijn.

De dienst Economische Zaken van de gemeente Amsterdam wil graag weten hoeveel winkels daadwerkelijk open zijn op zondag en wat de redenen zijn van een winkel om wel of niet open te zijn.

Dienst Onderzoek en Statistiek heeft hiervoor een vragenlijst opgesteld. Zou de eigenaar of bedrijfsleider zo vriendelijk willen zijn om deze vragenlijst in te vullen? Het zal niet meer dan vijf minuten in beslag nemen. Alvast bedankt.

U kunt tot en met zondag 20 februari meedoen.

1 Waarom is uw winkel open op zondag?

2 Sinds wanneer bent u open op zondag?

- 1 sinds 1996 (invoering zondagopenstelling in Centrum)
- 2 sinds de opening van deze winkel in het jaar _____
- 3 sinds de verhuizing van deze winkel naar de huidige locatie in het jaar _____
- 4 sinds je in de hele stad elke zondag open mag
- 5 anders, namelijk _____

3 Is uw omzet door de koopzondag gestegen of gedaald?

- 1 omzet is duidelijk gestegen
- 2 omzet is licht gestegen
- 3 omzet is gelijk gebleven
- 4 omzet is licht gedaald
- 5 omzet is sterk gedaald

4 Heeft u sinds deelname aan de koopzondag meer mensen in dienst?

- 1 ja, ik heb meer mensen in dienst
- 2 nee, ik heb hetzelfde aantal mensen in dienst maar zij werken wel meer uren
- 3 nee, ik heb hetzelfde aantal mensen in dienst die hetzelfde aantal uren maken (netto minder mensen in de winkel)

5 Maakt u alles bij elkaar meer winst door deelname aan de koopzondag?

- 1 ja, ik maak meer winst
- 2 nee, de winst is gelijk gebleven
- 3 nee, de winst is gedaald

6 Wat vindt u ervan dat winkels in de hele stad open mogen zijn op zondag?

7 Wat vindt u ervan dat voor 26 februari 2010 in sommige gebieden winkels wel open mochten op zondag en in andere gebieden niet?

- 1 goed
- 2 neutraal
- 3 niet goed

8	Komen er meer, minder of evenveel van de volgende klanten op zondag als door de weeks?	meer	evenveel	minder	weet niet
	buurtbewoners	☐	☐	☐	☐
	Amsterdammers	☐	☐	☐	☐
	mensen uit omgeving van Amsterdam	☐	☐	☐	☐
	buitenlandse toeristen	☐	☐	☐	☐

9	Kunt u een schatting van uw omzet per werkdag in percentages maken? (totaal = 100%)		
maandag	[ ] [ ] [ ] [ ] %	vrijdag	[ ] [ ] [ ] [ ] %
dinsdag	[ ] [ ] [ ] [ ] %	zaterdag	[ ] [ ] [ ] [ ] %
woensdag	[ ] [ ] [ ] [ ] %	zondag	[ ] [ ] [ ] [ ] %
donderdag	[ ] [ ] [ ] [ ] %		

10	Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?						
		zeer mee eens	mee eens	neutraal	mee oneens	zeer mee oneens	weet niet
	De wekelijkse koopzondag is goed voor de economie van Amsterdam.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Mensen kopen door de koopzondag op andere dagen minder in mijn winkel.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	De koopzondag is goed voor de gezelligheid in de buurt waar de winkel staat.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Ik ben alleen op zondag open omdat de concurrentie ook open is	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Als winkелеigenaar/bedrijfsleider ben ik blij met de koopzondag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Als winkelier vind ik het goed dat ik zelf mag bepalen of ik op zondag wel of niet open mag zijn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	De veiligheid op straat is verbeterd omdat alle winkels op zondag open mogen zijn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Achtergrondvragen

Dan volgen er nu een aantal achtergrondvragen over uw winkel.

11   **Hoeveel mensen werken er in uw winkel?**

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] mensen

12   **Wat voor een soort winkel is dit?**

☐ 1	warenhuis	☐ 6	elektrische apparatuur
☐ 2	supermarkt	☐ 7	doe-het-zelf artikelen
☐ 3	voedings- en genot middelen (voeding, drank en tabak)	☐ 8	boeken, tijdschriften, kantoor- en schoolbenodigdheden
☐ 4	kleding en modeartikelen	☐ 9	overig, namelijk _____
☐ 5	meubels, woningtextiel, verlichtings- en huishoudelijke artikelen		

13   **Is deze winkel onderdeel van een keten?**

- 1 ja
 2 nee

14   **Kunt u een schatting maken van...?**

a   het aantal klanten per week   [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] **klanten per week**

b   de omzet per maand   [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] **euro per maand**

c   de winkelvloeroppervlak (zonder opslag/kantoor)   [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] **m²**

15   **Wat is de postcode van deze winkel?**

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

16   **Dit waren al onze vragen. Mocht u nog opmerkingen hebben dan kunt u deze hier kwijt.**

17   **De uitkomsten van dit onderzoek worden gepubliceerd op onze website www.os.amsterdam.nl. Zou u het leuk vinden om een samenvatting van het onderzoek per e-mail te ontvangen? Zo ja, noteer hieronder uw e-mailadres.**

e-mailadres: _____

Hartelijk dank voor uw medewerking!